

**JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO KONKURENCE**

Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

T: 01 478 35 97

F: 01 478 36 08

E: gp.avk@gov.si

www.varstvo-konkurence.si

Številka: 3061-7/2016-157
Datum: 7. 10. 2016

Različica za Telemach

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Agencija), izdaja v senatu, ki ga sestavljajo Andrej Matvoz kot predsednik senata ter ob sodelovanju Aleša Kuharja, Simona Tantegela, Francija Pušenjaka in Andreja Praha kot članov senata, na podlagi 12. in 12. o členu Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence¹ (v nadaljevanju: ZPOMK-1), v zadevi presoje koncentracije podjetij Telemach, širokopasovne komunikacije, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Telemach), ki ga zastopa direktor Marko Šter, ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška družba Pantelič in odvetniki o.p., d.o.o., Poljanski nasip 8, 1000 Ljubljana, in MAXTEL družba za telekomunikacije in informacijski inženiring d.o.o., Ljubljana, Ukmarjeva ulica 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Maxtel), na nejavni seji dne 7. 10. 2016 naslednjo

ODLOČBO

1. Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence koncentraciji podjetij Telemach, širokopasovne komunikacije, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, 1000 Ljubljana, in MAXTEL družba za telekomunikacije in informacijski inženiring d.o.o., Ljubljana, Ukmarjeva ulica 2, 1000 Ljubljana, ne nasprotuje. Koncentracija je skladna s pravili konkurence.
2. Med postopkom niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev

I. PRIGLASITEV IN UDELEŽENCI POSTOPKA

1. Agencija je dne 15. 4. 2016 prejela priglasitev koncentracije podjetij Telemach in Maxtel. Koncentracijo je priglasilo podjetje Telemach.
2. Predmet transakcije je nakup osmih poslovnih deležev, ki predstavljajo 81 % osnovnega kapitala družbe Maxtel na podlagi Pogodbe o prodaji in nakupu poslovnih deležev, sklenjene dne 16. 3. 2016 med Perano Consulting AG in Robertom Nikoličem kot prodajalcema ter podjetjem Telemach kot kupcem (v nadaljevanju: Pogodba o prodaji in nakupu). Družba Maxtel ima v lasti dva poslovna deleža, ki predstavljata 19 % osnovnega kapitala vseh delnic te družbe, tako da bo imelo podjetje Telemach po koncentraciji v lasti vse poslovne deleže družbe Maxtel.
3. V skladu s prvim odstavkom 43. člena ZPOMK-1 morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti pred začetkom njenega izvrševanja, vendar najpozneje v 30 dneh od sklenitve pogodbe ali objave javne ponudbe ali pridobitve kontrole, pri čemer začne rok za priglasitev teči s prvim od teh dogodkov. Priglasitev mora vsebovati vse elemente, ki jih natančneje

¹ Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 Odl.US: U-I-40/12-31, 63/13-ZS-K, 33/14 in 76/15.

določa na podlagi šestega odstavka 43. člena ZPOmK-1 sprejeta Uredba o vsebini obrazca za prigrasitev koncentracije podjetij² (v nadaljevanju: Uredba). Ker je bila prigrasitev nepopolna, jo je prigrasitelj dopolnil dne 18. 5. 2016³, 24. 6. 2016⁴, 9. 8. 2016⁵ in 21. 9. 2016⁶.

4. Robert Nikolič je dne 1. 9. 2016⁷ podal zahtevo za priznanje statusa stranskega udeleženca in zahtevo za vpogled v spis. Agencija je dne 20. 9. 2016⁸ izdala sklep, s katerim je zavrnila njegovo vlogo za priznanje statusa stranskega udeleženca in vlogo za vpogled v spis.
5. Skladno z določili Zakona o upravnih taksah⁹ (v nadaljevanju: ZUT) je bila plačana upravna taksa po tarifni številki 48 v znesku 2.000 EUR¹⁰.
6. Podjetje Telemach, ki je bilo ustanovljeno leta 2000, je slovenski operater elektronskih komunikacij¹¹, ki zagotavlja storitve distribucije medijskih (TV) vsebin, širokopasovnega dostopa do interneta, fiksne telefonije in mobilne telefonije. Preko svojega razširjenega omrežja, ki temelji na kombinaciji koaksialnega in optičnega omrežja ter preko stalnih investicij ter tehnoloških inovacij, Telemach ponuja storitve na visoki stopnji kvalitete širokemu krogu rezidenčnih in poslovnih uporabnikov v Sloveniji. Podjetje Telemach je v 100 % lasti podjetja Slovenia Broadband S.à r.l. iz Luxemburga (v nadaljevanju: Slovenia Broadband), ki predstavlja holding družbo, odgovorno za upravljanje skupine podjetij na področju Srednje Evrope. Podjetje Slovenia Broadband poleg Telemach-a obvladuje še telekomunikacijske operaterje Telemach v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini ter producente televizijskih vsebin (na primer SK programi in Golf Klub v Sloveniji) in povezanih storitev.¹² Telemach izvaja kontrolo nad naslednjimi družbami v Sloveniji: CAS Media d.o.o., Total TV d.o.o., Telemach Rotovž d.d., Telemach Tabor d.d. in posredno preko Telemach Tabor d.d. nad Telemach Pobrežje d.d. in Telemach Tezno d.d. V zadnjih treh letih je Telemach pridobil 100 % deleže v osnovnem kapitalu družb Fonet d.o.o., Kabel TV d.o.o., Elektro Turnšek d.o.o. in Tušmobil d.o.o., ki so bile pripojene k Telemach in so prenehale obstajati kot samostojni pravni subjekti.¹³
7. [redacted] (v nadaljevanju: KKR) izvaja kontrolo nad Slovenia Broadband preko mednarodnih podjetij [redacted]. KKR je mednarodna investicijska družba, ki ponuja širok spekter alternativnih naložbenih skladov in drugih naložbenih produktov investitorjem, kakor tudi rešitve za kapitalske trge podjetjem, portfeljskim družbam in ostalim strankam. Zagotavlja tudi storitve kapitalskih trgov za družbe v skupini in njihove portfeljske naložbe ter druge stranke. Skladi zasebnega kapitala, ki so pridruženi KKR, investirajo v podjetja iz različnih sektorjev. Vsaka družba iz portfelja KKR ima lasten nadzorni odbor, ki načeloma vključuje enega ali več predstavnikov družbe KKR. Delovanje in financiranje le-teh je neodvisno od ostalih pridruženih KKR portfeljskih družb.¹⁴
8. Podjetje Maxtel upravlja z omrežjem optičnih kabljskih povezav na območju Mestne občine Ljubljana in Mestne občine Kranj. Kontrolo nad podjetjem Maxtel ima švicarsko podjetje Perano Consulting AG, in sicer ima v lasti pet poslovnih deležev, ki skupaj predstavljajo

² Uradni list RS, št. 36/09 in 3/14.

³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-6.

⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22.

⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-133.

⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-150 (pojasnila glede razlik v podatkih).

⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-138.

⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-147.

⁹ Uradni list RS, št. 106/10-UPB5.

¹⁰ Plačilo 11. 4. 2016.

¹¹ Podjetje Telemach je v letu 2014 pridobilo 100 % poslovni delež Tušmobil d.o.o., razvidno iz odločbe Agencije opr. št. 3061-20/2014-16 z dne 23. 12. 2014, dostopno na spletni strani http://www.varstvo-konkurence.si/si/koncentracije_podjetij/prigrasene_koncentracije_in_odloctve/.

¹² Prigrasitev, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 4.

¹³ Prigrasitev, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 12 in 14.

¹⁴ Prigrasitev, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 3.

69,6 % osnovnega kapitala Maxtel. Maxtel izvaja kontrolo nad družbo Unitel, telekomunikacije, d.o.o., Ljubljana, ki opravlja dejavnost zakupa optičnih povezav.¹⁵

9. Priglasitelj je navedel, da bo predmetna koncentracija Telemachu omogočila razširitev zmogljivosti za prenos podatkov preko omrežja optičnih kablov na območju Mestne občine Ljubljana in Mestne občine Kranj.

II. PODREJENOST ZPOmK-1

II.1 Koncentracija

10. ZPOmK-1 v prvem odstavku 10. člena določa, da gre za koncentracijo podjetij pri trajnejših spremembah kontrole nad podjetjem, in sicer: (i) pri združitvi dveh ali več predhodno neodvisnih podjetij ali delov podjetij; (ii) kadar ena ali več fizičnih oseb, ki že obvladuje najmanj eno podjetje, ali kadar eno ali več podjetij z nakupom vrednostnih papirjev ali premoženja, s pogodbo ali kako drugače pridobi neposredno ali posredno kontrolo nad celoto ali deli enega ali več podjetij; ali (iii) kadar dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki opravlja vse funkcije samostojnega podjetja z daljšim trajanjem.
11. Drugi odstavek 10. člena ZPOmK-1 določa, da kontrolo nad podjetjem ali njegovim delom pomenijo pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki ločeno ali skupaj in ob upoštevanju okoliščin ali predpisov omogočajo izvajanje odločilnega vpliva nad tem podjetjem ali delom podjetja, in sicer zlasti: (i) lastništvo ali pravice do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja; (ii) pravice ali pogodbe, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali sklepe organov podjetja.
12. Iz Prečiščenega obvestila Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij¹⁶ (v nadaljevanju: Obvestilo Komisije) izhaja, da izključna kontrola obstaja, če lahko samo eno podjetje izvaja odločilni vpliv nad drugim podjetjem. Odločitve, bistvene za strateško gospodarsko ravnanje podjetja, vključujejo odločitve o vprašanih, kot so finančni načrt, poslovni načrt, glavne investicije ali imenovanje višjega vodstva in presegajo odločitve, ki so običajne za zaščito pravic manjšinskih delničarjev (npr. odločitve o bistvu skupnega podjetja, kot so na primer spremembe statuta, povečanje ali zmanjšanje kapitala ali likvidacija).
13. Nastanek koncentracije v smislu prvega odstavka 10. člena ZPOmK-1 pomeni tako imenovani pravni pogoj, ki je poleg izpolnjevanja ekonomskega pogoja, določenega v prvem odstavku 42. člena ZPOmK-1, nujni opredelilni element koncentracije. Če sta izpolnjena oba pogoja, nastane obveznost priglasitve in presoje po ZPOmK-1.
14. Agencija je na podlagi predloženih podatkov priglasitelja najprej preučila, ali je v obravnavani transakciji izpolnjen pravni pogoj, pri čemer je ugotovila, da je predmet transakcije 81 % kapitalski delež Maxtel, ki ga bo pridobilo podjetje Telemach na podlagi Pogodbe o prodaji in nakupu z dne 16. 3. 2016, sklenjene med Perano Consulting AG in Robertom Nikoličem kot prodajalcema ter Telemach kot kupcem. Podjetje Telemach bo na podlagi pridobljenih osmih poslovnih deležev v skupni višini 81 % kapitala Maxtel (pri tem ostalih 19 % kapitala podjetja Maxtel predstavljata dva lastna poslovna deleža) po izvedeni koncentraciji izvajalo odločilni vpliv na strateške poslovne odločitve podjetja Maxtel. Navedeno pomeni, da bo podjetje Telemach izvajalo izključno kontrolo nad Maxtel. Ker takšna pridobitev kontrole nad podjetjem pomeni koncentracijo v smislu druge alineje

¹⁵ Priglasitev, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 4 in 12.

¹⁶ UL C 95, 16.4.2008, odst. 54.

prvega odstavka 10. člena ZPOmK-1, Agencija ugotavlja, da je v obravnavanem primeru pravni pogoj izpolnjen.

II.2 Preseganje pragov po prvem odstavku 42. člena ZPOmK-1

15. Poled izpolnjenega pravnega pogoja obveznost priglasitve koncentracije nastopi, če je izpolnjen tudi ekonomski pogoj iz prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1. Slednji določa, da je priglasitev potrebna, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije presegal 35 mio EUR in če je letni promet prevzetega podjetja skupaj s podjetji v skupini presegal 1 mio EUR.
16. Priglasitelj navaja, da je letni promet Skupnine Telemach (Telamach skupaj z družbami, nad katerimi izvaja kontrolo) v letu 2015 znašal 160.437.366 EUR na slovenskem trgu. Letni promet Maxtela je v letu 2015 znašal 1.249.546 EUR.¹⁷ V primeru presoje pridobitve izključne kontrole podjetja Telemach nad podjetjem Maxtel je presežen prag 35 milijonov EUR letnega prometa, določen v prvi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1 ter hkrati prag 1 mio EUR letnega prometa prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije, določen v drugi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1.
17. Podrejenost koncentracije določbam ZPOmK-1 in s tem obveznost priglasitve Agenciji nastane, ko sta kumulativno izpolnjena oba pogoja – pravni in ekonomski. V primeru koncentracije podjetij Telemach in Maxtel sta izpolnjena oba pogoja, zaradi česar je zadevna koncentracija podjetij podrejena določbam ZPOmK-1.

II.3 Pristojnost Agencije

18. Na podlagi tretjega odstavka 21. člena Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij¹⁸ (v nadaljevanju: Uredba ES o združitvah) nobena država članica ne sme uporabiti svojega nacionalnega prava o konkurenci za katero koli koncentracijo z razsežnostmi EU. Dolžnost Agencije¹⁹ je torej, da za vsako koncentracijo preveri, ali le-ta nima razsežnosti EU.²⁰
19. Na podlagi drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah ima koncentracija podjetij razsežnost EU, kadar: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 5000 mio EUR skupnega prometa, in (b) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 250 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici. Koncentracija, ki ne doseže pragov iz drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah, ima na podlagi tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah razsežnost EU, če: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 2500 mio EUR skupnega prometa, (b) vsa udeležena podjetja v vsaki od vsaj treh držav članic skupno ustvarijo več kakor 100 mio EUR skupnega prometa, (c) vsako od vsaj dveh udeleženih podjetij v vsaki od vsaj treh držav članic za namen odstavka (b) ustvari več kakor 25 mio EUR skupnega prometa in (d) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 100 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici.

¹⁷ Priglasitev koncentracije, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str.5.

¹⁸ UL L 24, 29.1.2004, str. 1–22.

¹⁹ Dolžnost izhaja tako iz 10. člena načelom lojalnosti iz tretjega odstavka 4. člena Pogodbe o EU (UL C 326, 26.10.2012), kot tudi iz 21. člena Uredbe ES o združitvah.

²⁰ Glej sodbo Sodišča EU z dne 14. julija 2006 v zadevi Endesa SA proti Komisiji, T-417/05, Zdl. 2006 str. II-2533, točki 99 in 100.

20. Agencija na podlagi podatkov priglasiatelja ter drugih razpoložljivih podatkov ugotavlja, da zadevna koncentracija ne izpolnjuje meril za koncentracijo z razsežnostjo EU, saj je podjetje Maxtel v letu 2015 ustvarilo skupno 1.249.546 EUR prometa²¹, kar pomeni, da prag iz točke (b) drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženi podjetij ne presega 250 mio EUR) ni dosežen, kot tudi ne prag iz točke (d) tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženi podjetij presega 100 mio EUR). Glede na to, da morajo biti pogoji izpolnjeni kumulativno, iz obrazloženega sledi, da zadevna koncentracija nima razsežnosti EU, niti po drugem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah, niti po tretjem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah, zato je izključna pristojnost za izvedbo presoje skladnosti zadevne koncentracije s pravili konkurence, na podlagi nacionalnega prava o konkurenci, na Agenciji.

III. SKLADNOST S PRAVILI KONKURENCE

III.1 Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg in upoštevni geografski trg

21. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg je v skladu s 7. točko 3. člena ZPOMK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje vse tiste proizvode ali storitve, ki jih potrošnik ali uporabnik šteje za zamenljive ali nadomestljive glede na njihove lastnosti, ceno ali namen uporabe. Upoštevni proizvodni trg se lahko določi na podlagi zamenljivosti povpraševanja, zamenljivosti ponudbe, potencialne konkurence ter morebitnih ovir za vstop na trg.
22. Upoštevni geografski trg je v skladu z 8. točko 3. člena ZPOMK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje območje, na katerem si konkurenti na upoštevni proizvodnem oziroma storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov ali storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij, ker so pogoji konkurence na njih občutno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnege geografskega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.
23. Pri presoji koncentracije je Agencija ugotavljala, ali prihaja do prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženi in z njimi povezani podjetij ali delov podjetij na katerem od trgov, kjer le-ta nastopajo, ali do povezav, ki bi omejevale konkurenco na katerem od z njimi tesno povezani trgov. Horizontalne koncentracije podjetij je mogoče opredeliti kot koncentracije, v katerih udeležena podjetja poslujejo na istih upoštevni trgih, za vertikalne koncentracije pa štejejo vse tiste koncentracije, v katerih so udeležena podjetja dejavna na različni stopnjah oskrbne verige.
24. Po podatkih priglasiatelja tako priglasiatelj kot Maxtel razpolagata z omrežjem neosvetljenih optični povezav²². Maxtel opravlja izključno storitev zakupa neosvetljenih optični povezav in deluje tako na maloprodajnem kot veleprodajnem trgu.
25. Po podatkih Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: AKOS)²³ se dejavnosti priglasiatelja in podjetja Maxtel prekrivajo tako na maloprodajnem trgu ponujanja neosvetljenih optični vlaken kot na veleprodajnem trgu ponujanja neosvetljenih optični vlaken v dostopnem in hrbtničnem delu omrežja.
26. Evropska komisija je v nedavnih primerih obravnavanja koncentracij definirala maloprodajni trg za storitve posloynega povezovanja, ki obsega fiksne telekomunikacijske storitve za podjetja in javni sektor (vključno z zakupljenimi vodl, širokopasovnim dostopom za velike poslovne uporabnike in zasebno poslovno omrežje ali angleško VPN – virtual private

²¹ Priglasitev, dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 5.

²² Dokument opr. št. 3061-7/2016-6, str. 2 in 3.

²³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-8 in opr. št. 3061-7/2016-9.

network), ter veleprodajni trg zakupljenih vodov, ki pa ga lahko nadalje delimo na dostopovni in hrbtnični del, na dostopovne zakupljene vode s pasovno širino pod 2 Mbps in dostopovne zakupljene vode s pasovno širino nad 2 Mbps ter na pasivno infrastrukturo (dark fibre oz. neosvetljena optična vlakna) in aktivno infrastrukturo (tradicionalni upravljani zakupljeni vodi).²⁴

27. Priglasitelj navaja, da je trg, na katerem deluje podjetje Maxtel, vertikalno povezan z naslednjimi trgi, na katerih deluje priglasitelj: trg za distribucijo medijskih vsebin (ne glede na uporabljeno tehnologijo, vendar izvzemši prizemeljsko transmisijo), trg zagotavljanja širokopasovnega dostopa do interneta in povezanih storitev ter trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije. Priglasitelj navaja, da je prisoten še na naslednjih relevantnih trgih: trg za zagotavljanje storitev mobilne telefonije, trg za produkcijo in predvajanje medijskih (TV) vsebin ter povezanih storitev, trg za marketinške storitve²⁵.
28. Agencija ugotavlja, da so storitve podjetja Maxtel vertikalno povezane z naslednjimi trgi, na katerih deluje priglasitelj: a) trg storitev prenosa televizijskih in radijskih vsebin (priglasitelj ga je poimenoval trg za distribucijo medijskih vsebin ne glede na uporabljeno tehnologijo z izjemo prizemeljske transmisije), b) maloprodajni trg zagotavljanja širokopasovnega dostopa do interneta in povezanih storitev, c) trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije in č) veleprodajni trg dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij.
29. Agencija je ugotovila, da so storitve zakupa neosvetljenih optičnih vlaken vertikalno povezane z veleprodajnim trgom dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij, ki pa je vertikalno povezan s trgom maloprodajnih mobilnih telekomunikacijskih storitev za končne uporabnike, katerega je v priglasitvi navedel priglasitelj. Navedeno je skladno tudi s priglasiteljevo navedbo, da so preko zakupljenih neosvetljenih optičnih kabelskih povezav v enotno omrežje z operatersko centralo povezane tudi posamezne bazne antenske postaje, preko katerih se vzpostavljajo brezžične komunikacije, ki operaterjem omogočajo ponudbo storitev na trgu mobilne telefonije²⁶.
30. Skladno s prakso Evropske komisije s področja televizijskega sektorja se televizijska dejavnost izvaja na štirih temeljnih nivojih: (i) produkcija avdiovizualnih TV vsebin, (ii) licenciranje/nakup pravic za predvajanje avdiovizualnih (TV) vsebin, (iii) dobava avdiovizualnih TV vsebin na debelo in (iv) dobava avdiovizualnih TV vsebin na drobno (končnim uporabnikom).²⁷ Priglasitelj trga za produkcijo in predvajanje medijskih (TV) vsebin ter povezanih storitev ni opredelil, navedel je le, da je prisoten na tem trgu. Agencija je ugotovila, da priglasitelj ne ustvarja posameznih TV vsebin, ki bi se distribuirale na območju Republike Slovenije, kar pomeni, da v Republiki Slovenije ne deluje na trgu produkcije avdiovizualnih TV vsebin²⁸. Zaradi navedenega Agencija presoje na trgu produkcije avdiovizualnih TV vsebin ni izvedla.

III.1.1 Maloprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav

31. V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa na maloprodajnem trgu dostopne preko: bakrenega dostopovnega omrežja - xDSL, kabelskega koaksialnega omrežja, fiksne

²⁴ Zadeva št. M.7109 Deutsche Telekom / GTS z dne 14. 4. 2014, odst. 26 in 64 do 70.

²⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 15.

²⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-6, str. 4.

²⁷ Odločbe Evropske komisije št. M.7282 Liberty Global/Discovery/All3Media, št. M.6990 Vodafone/Kabel Deutschland, št. M.6866 Time Warner/CME, št. M.6880 Liberty Global/Virgin Media, št. M.4353 Pcmira/All3Media Group, št. M.5932 News Corp/BSkyB, št. M.2876 NewsCorp/Telepiu.

²⁸ Ugotovitve Agencije v povzetku relevantnih dejstev opr. št. 3061-8/2013-309 z dne 16. 2. 2015, dokument opr. št. 3061-7/2016-24.

brežičnega omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja.²⁹

32. Tehnologija optičnih vlaken omogoča najvišjo hitrost in največjo zanesljivost pri prenosu podatkov. Pri neosvetljenih optičnih vlaknih gre za infrastrukturo optičnih vlaken, ki je na voljo, vendar se ne uporablja. Optično vlakno prenaša podatke v obliki svetlobnih impulzov, tako da »neosvetljeno« oziroma »dark« pomeni, da ni svetlobnih impulzov, ki se pošiljajo. Zato gre za pasivno infrastrukturo.
33. Priglasitelj navaja, da Maxtel svoje poslovne dejavnosti opravlja [REDACTED]
34. Podjetje Maxtel nudi v zakup samo neosvetljena (dark fibre) in tehnično nevtralna optična vlakna. Omrežje sestavljajo le pasivni elementi (brez aktivne opreme, ki je potrebna za prenos podatkov), zato so na maloprodajnem trgu zakupniki neosvetljenih optičnih vlaken (praviloma večji) poslovni uporabniki, ki uporabljajo lastno aktivno opremo (banke, zavarovalnice in druga večja podjetja, ki potrebujejo centralno kontrolo in nadstandardne potrebe po varnosti pri prenosu podatkov).³¹
35. Priglasitelj navaja, da se povezave neosvetljenih optičnih vlaken oddajajo v zakup tako na maloprodajnem kot na veleprodajnem, to je medoperaterskem trgu. Povpraševanje uporabnikov neosvetljenih optičnih vlaken (tistih, ki so jim dana v zakup) ni povezano s tem, v katerem delu omrežja (hrbteničnem ali dostopovnem) se ta optična vlakna nahajajo, ampak je povezano zgolj z medsebojnim povezovanjem določenih lokacij, med katerimi želijo zakupniki opravljati svoje komunikacije oziroma prenašati svoje podatke. Na maloprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken operaterji storitev elektronskih komunikacij svoje storitve zakupa neosvetljenih optičnih vlaken ponujajo kupcem, ki ne opravljajo dejavnosti operaterjev storitev elektronskih komunikacij in tovrstne povezave uporabljajo izključno za svoje lastne potrebe.³²
36. Priglasitelj je navedel, da kupci storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken lahko kot substitut uporabljajo storitve zakupa aktivnih prenosnih zmogljivosti za prenos podatkov. Agencija je na podlagi vprašalnikov pri zakupnikih³³ neosvetljenih optičnih vlaken podjetij Telemach in Maxtel preverjala, kateri proizvodi oziroma storitve so glede na lastnosti, ceno ali namen uporabe zamenljive z zakupom neosvetljenih optičnih vlaken. Nekatera podjetja so kot substitut omenjala zakup valovne dolžine na optičnih vlaknih³⁴ oziroma CWDM, VPN L2 in VPN L3 povezave³⁵ oziroma, da ne obstajajo substituti³⁶ (alternativa bi bila le lastna neosvetljena optična vlakna, kar je v praksi neizvedljivo za njih³⁷) oziroma, da so možni delni kratkoročni substituti, ki pa so mnogo dražji in zahtevajo prekonfiguracijo in prilagoditev obstoječega omrežja novim povezavam³⁸. Glede zakupljenih vodov kot substituta neosvetljenim optičnim vlaknom pa so navajala, da področja ne poznajo dovolj³⁹, da ne predstavljajo substituta zaradi investicij v opremo⁴⁰ in nezmožnosti prenosa podatkov

²⁹ AKOS: Analiza upoštevne trga 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« s predlaganimi obveznostmi, v nadaljevanju: Analiza upoštevne trga 4, str. 15.

³⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-6.

³¹ Spletna stran podjetja, dokument opr. št. 3061-7/2016-23.

³² Dokument opr. št. 3061-7/2016-22.

³³ Največji kupci storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav na maloprodajnem trgu, ki jih je navedel priglasitelj v dokumentu opr. št. 3061-7/2016-22. Vprašalniki dokument opr. št. 3061-7/2016-29 in opr. št. 3061-7/2016-30.

³⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-76.

³⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-7/2016-111.

³⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-58, dokument opr. št. 3061-7/2016-90 in dokument opr. št. 3061-7/2016-132.

³⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-78.

³⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-56, točka 14.

³⁹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-51.

⁴⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-76.

visokih prenosnih hitrosti tudi na večjih razdaljah (npr. pri zakupu bakrenih sukanih paric⁴¹), da ne ustrezajo njihovim tehničnim zahtevam⁴² oziroma da so lahko substitut, vendar odvisno od tehničnih rešitev in zahtev na strani strank ter predvidenih investicij⁴³ oziroma so substitut v 60 %⁴⁴.

37. Agencija je vprašalnike posredovala tudi ponudnikom⁴⁵ storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken. Kot substitut so navedli najete vode⁴⁶, xWDM, Ethernet⁴⁷, brezžično omrežje⁴⁸, različne oblike VPN povezav⁴⁹, zakup pasovne širine v SDH omrežju⁵⁰. Preostala podjetja substitutov niso navedla⁵¹ oziroma so navajala, da kakovostnega nadomestka neosvetljenim optičnim vlaknom dejansko ni⁵², oziroma niso cenovno primerljivi⁵³. Navedli so še, da se zakupljenih vodov v omejenem obsegu poslužujejo le nekateri večji poslovni uporabniki (na primer banke), ki želijo v obliki zasebnega omrežja med seboj povezati svoje podružnice (vendar vedno manj), saj je vse storitve mogoče zagotoviti tudi na zanesljivešem, in cenovno ugodnejšem neosvetljenem optičnem vlaknu, ki poslovni stranki pušča svobodo, da sama oblikuje opremo, ki jo potrebuje za uporabo storitev ter izbere ponudnika storitev). Končni uporabniki, ki so poslovne stranke, imajo visoke zahteve, saj njihovo poslovanje temelji na visoki razpoložljivosti komunikacijskih povezav ter velikih pasovnih širinah, ki omogočajo povezave točka-točka brez delitve kapacitet. Tem zahtevam v največji meri ustreza prav tehnologija neosvetljenih optičnih vlaken.⁵⁴
38. Na podlagi razpoložljivih podatkov Agencija ugotavlja, da na upoštevni maloprodajni trg zakupa neosvetljenih optičnih povezav sodijo storitve zakupa neosvetljenih optičnih povezav s strani končnih poslovnih uporabnikov (npr. s strani bank, zavarovalnic in drugih poslovnih uporabnikov). Gre za zakup pasivne infrastrukture (le optičnih vlaken), za uporabo katere potrebujejo zakupniki aktivno opremo, da lahko navedena optična vlakna uporabljajo za zanesljiv prenos podatkov visokih hitrosti.
39. Ker obravnavana koncentracija na maloprodajnem trgu zakupa neosvetljenih optičnih povezav ne zbujajo pomislekov glede njene skladnosti s pravili konkurence, Agencija ugotavlja, da natančna opredelitev upoštevnege storitvenega trga ni potrebna.
40. Priglasitelj navaja, da Maxtel svoje storitve zakupa neosvetljenih optičnih povezav ponuja zgolj na področju Mestne občine Ljubljana in na področju osrednjega dela mesta Kranj. Ker pa gre za storitve, ki se uporabljajo za vzpostavljanje optičnih povezav za prenos podatkov med uporabniki storitev elektronskih komunikacij na celotnem ozemlju Republike Slovenije, priglasitelj ocenjuje, da je potrebno relevantni geografski trg definirati na nacionalni ravni, to je ozemlje Republike Slovenije.
41. Na področju elektronskih komunikacij se geografski obseg ustreznega trga določa na podlagi dveh meril⁵⁵: a) območja, ki ga pokriva omrežje in b) obstoja pravnih in drugih normativnih instrumentov. Podjetje Telemach razpolaga z omrežjem neosvetljenih optičnih kabelskih povezav na območju cele Slovenije (na območju Ljubljane, Primorske, Dolenjske, Gorenjske, Pomurja, Savinjske regije, Maribora, Celja in Koroške), tudi nekateri drugi

⁴¹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-128.

⁴² Dokument opr. št. 3061-7/2016-78 in dokument opr. št. 3061-7/2016-56..

⁴³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-84.

⁴⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-100.

⁴⁵ Ponudniki storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav po podatkih AKOS. Dokument opr. št. 3061-7/2016-27.

⁴⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-88, opr. št. 3061-7/2016-89, enako izhaja iz dokumentov opr. št. 3061-7/2016-75 in opr. št. 3061-7/2016-43.

⁴⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126 in opr. št. 3061-7/2016-50.

⁴⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-59, opr. št. 3061-7/2016-124, dokument opr. št. 3061-7/2016-118 (brezžična povezava od točke do točke, hitrosti do 300 Mbps, pogoj je optična vidljivost točk).

⁴⁹ Navidezno zasebno omrežje, dokument opr. št. 3061-7/2016-58.

⁵⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-99.

⁵¹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-98, opr. št. 3061-7/2016-92, opr. št. 3061-7/2016-86.

⁵² Dokument opr. št. 3061-7/2016-57, opr. št. 3061-7/2016-55 in opr. št. 3061-7/2016-125.

⁵³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-120.

⁵⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-119.

⁵⁵ Smernice Komisije o analizi trga in oceni pomembne tržne moči v skladu z ureditvenim okvirom Skupnosti za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (2002/C 165/03).

ponudniki storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav, ki razpolagajo z omrežjem na območju celotne Slovenije oziroma jih najemajo z namenom ponujanja v podzakup⁵⁶, svojih storitev praviloma ne omejujejo le na posamezna geografska območja⁵⁷. Skladno z navedenim Agencija ugotavlja, da trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav za potrebe presoje predmetne koncentracije obsega območje Republike Slovenije.

III.1.2 Veleprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav

42. Optična vlakna zagotavljajo prenos signalov vseh hitrosti. Sama optična vlakna kot prenosni medij brez terminalske opreme nimajo definirane hitrosti in brez ustrezne terminalske opreme ne predstavljajo prenosa, ampak le infrastrukturo, ki se daje v zakup.⁵⁸

43. Priglasitelj navaja, da se neosvetljena optična vlakna priglasitelja in podjetja Maxtel v največji meri nahajajo na dostopovnih delih⁵⁹ kabelskega omrežja Telemacha in Maxtela (skupaj z Unitelom), in sicer gre za optične povezave med centralnimi vozlišči in lokalnimi vozlišči kabelskih omrežij priglasitelja in Maxtela ter lokacijami na krajevnih področjih. Hrbtenične optične povezave⁶⁰ priglasitelja in podjetja Maxtel se nahajajo na delih kabelskega omrežja, ki povezujejo centralna vozlišča s področnimi vozlišči kabelskih omrežij. Nadalje navaja, da povpraševanje uporabnikov ni povezano s tem, v katerem delu omrežja se optična vlakna nahajajo, ampak je povpraševanje povezano le z medsebojnim povezovanjem določenih lokacij, med katerimi želijo zakupniki neosvetljenih optičnih povezav opravljati svoje komunikacije oziroma prenašati podatke.

44. AKOS navaja, da do sedaj v analizah ni ugotavljal možnih substitutov neosvetljenih optičnih vlaken, ki se ponujajo kot zakup prenosne infrastrukture, saj navedena storitev ni uvrščena v seznam upoštevni trgov, namenjenih za predhodno regulacijo. V preteklosti je dereguliral maloprodajni upoštevni trg minimalnega nabora zakupljenih vodov in veleprodajni upoštevni trg hrbteničnih delov zakupljenih vodov⁶², medtem ko je veleprodajni upoštevni trg dostopovnih delov zakupljenih vodov še vedno reguliran⁶³. Pri analizah navedenih trgov je AKOS ugotavljal tudi možno substitucijo zakupljenih vodov z neosvetljenimi optičnimi vlakni, vendar zamenljivost ni ugotovil, saj gre pri neosvetljenih optičnih vlaknih za fizični medij, ki šele z namestitvijo aktivne opreme omogoča zagotavljanje storitve z zagotovljeno zmogljivostjo. Pri zakupu prenosne infrastrukture lahko kot alternativo za neosvetljena optična vlakna operaterji uporabijo zakup valovne dolžine na optičnih vlaknih, najem kabelske kanalizacije ali pa storitev zakupljenih vodov, vendar bi bilo potrebno še ugotoviti obstoj morebitne substitucije.⁶⁴

⁵⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-88.

⁵⁷ Tudi podjetje Telekom Slovenije skupaj podrejeno družbo GVO navaja, da razpolaga z neosvetljenimi optičnimi vlakni v vseh slovenskih regijah, dokument opr. št. 3061-7/2016-126 in 3061-7/2016-75. Iz letnega poročila podjetja T-2 za leto 2014 pa je razvidno, da ima navedeno podjetje lastno optično omrežje na področju Ljubljane, Maribora, Kranja, Novega mesta, Velenja, Murske Sobote, Slovenske Bistrice, Slovenskih Konjic, Kopra, Lucije, Portoroža, Komende in Destnika, v gradnji pa je še v nekaterih drugih krajih (točka 1.3 Uvod) ter da ima od Ljubljane do Zagreba vzpostavljeno lastno optično hrbtenično omrežje, ki ga uporablja za lastne potrebe ter za ponudbo storitev podatkovnega prenosa drugim operaterjem oziroma podjetjem (točka 3.4 Veleprodaja).

⁵⁸ APEK: Analiza upoštevnega trga 14 – Hrbtenični deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg), str. 8.

⁵⁹ Dostopovni del omrežja predstavlja tisti del, ki poteka od lokacije operaterja (ali njegove opreme) do končnega uporabnika (lastnika).

⁶⁰ Hrbtenični del omrežja predstavlja tisti del, ki poteka med vozlišči operaterja elektronskih komunikacijskih omrežij.

⁶¹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22.

⁶² Zakupljeni vodi predstavljajo aktivno storitev z zagotovljeno zmogljivostjo oziroma pasovno širino (npr. 1 Gbit/s), med katere se uvrščajo tako zakupljeni vodi s standardnimi kot Ethernet vmesniki.

⁶³ Na podlagi novega Priporočila o upoštevni trgov se je navedeni veleprodajni trg preoblikoval v visokokakovostni dostop na fiksni lokaciji.

⁶⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-8.

45. Glede na prakso Evropske komisije bi lahko dark fibre oz. neosvetljena optična vlakna upoštevali kot del veleprodajnega trga zakupljenih vodov, ki bi poleg neosvetljenih optičnih vlaken obsegal še tradicionalne zakupljene vode in Ethernet omrežja.⁶⁵ Agencija je na podlagi vprašalnikov pri ponudnikih⁶⁶ storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken preverjala, kateri proizvodi oziroma storitve so glede na lastnosti, ceno ali namen uporabe zamenljive z zakupom neosvetljenih optičnih vlaken. Nekaj podjetij je kot substitut navedlo najete vode⁶⁷, telekomunikacijske povezave na ostalih telekomunikacijskih omrežjih drugih tehnologij, ki so zgrajena na istih območjih, npr. bakrene parice, povezave s koaksialnimi kablji⁶⁸, xWDM, Ethernet⁶⁹, brezžično omrežje⁷⁰, različne oblike VPN povezav⁷¹, zakup pasovne širine v SDH omrežju⁷². Preostala podjetja substitutov niso navedla⁷³ oziroma so navajala, da kakovostnega nadomestka neosvetljenim optičnim vlaknom dejansko ni⁷⁴ oziroma niso cenovno primerljivi⁷⁵, da je samo neosvetljeno optično vlakno kot popolnoma pasivna infrastruktura neodvisno od zunanjih vplivov (nevihte, izpadli električne energije na trasi, okvara opreme, ki ni v upravljanju podjetja itd). Poslovne stranke pričakujejo visoko stopnjo zanesljivosti ter visoko kakovost storitev in zato substitucije ni mogoče iskati v bakrenem omrežju (zastarelo, slabše vzdrževanje, ni prepustnosti, ni dovolj visokih hitrosti, ...), kabljskem koaksialnem omrežju (ki ni regulirano, hkrati je omejena prisotnost, delitev kapacitete med več strank, kabljska omrežja tradicionalno niso bila namenjena zadovoljevanju potreb poslovnih strank, pač pa rezidentov), fiksnem brezžičnem omrežju (nezadovoljive hitrosti, ni ustrezne zanesljivosti) ter mobilnem brezžičnem omrežju (trenutne tehnologije še ne dosegajo hitrosti, po katerih povprašujejo poslovne stranke, poleg tega so te storitve še vedno manj zanesljive od storitev, ki temeljijo na fiksnih omrežjih – zunanji prostorski vplivi, delitev razpoložljive kapacitete med večje število uporabnikov).⁷⁶
46. Na podlagi razpoložljivih podatkov⁷⁷ je Agencija veleprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav obravnavala kot ločen upoštevni trg. Podjetja, ki imajo v lasti neosvetljeno optično omrežje tako v dostopovnem kot hroteničnem delu in ga ponujajo v zakup, predstavljajo ponudbeno stran veleprodajnega trga storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav, telekomunikacijski operaterji, ki na trgu iščejo navedeno storitev zakupa, pa predstavljajo povpraševanje na tem trgu.
47. Agencija soglaša z navedbo priglasiatelja, da je geografski trg za veleprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav celotno območje Republike Slovenije, saj so konkurenčni pogoji enaki za območje celotne države in niso vezani na določeno regijo ali območje. Podjetje Telemach (prav tako Telekom Slovenije kot njegov konkurent⁷⁸) razpolaga z omrežjem neosvetljenih optičnih kabljskih povezav na območju cele Slovenije. Glede na to, da koncentracija ne zbuja konkurenčno pravnih pomislekov, dokončna opredelitev proizvodnega/storitvenega in geografskega trga ni potrebna.

III.1.3 Trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije

48. Trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije deluje na osnovi povezav v kabljskih omrežjih, ki omogočajo originacije telefonskih klicev uporabnikov v operaterjevem domačem omrežju,

⁶⁵ Zadeva št. M.7109 Deutsche Telekom / GTS z dne 14. 4. 2014, odst. 26 in 64 do 70.

⁶⁶ Ponudniki storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav po podatkih AKOS. Dokument opr. št. 3061-7/2016-27.

⁶⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-88, opr. št. 3061-7/2016-89.

⁶⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-75, opr. št. 3061-7/2016-43.

⁶⁹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126 in opr. št. 3061-7/2016-50.

⁷⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-59, opr. št. 3061-7/2016-124, dokument opr. št. 3061-7/2016-118 (brezžična povezava od točke do točke, hitrosti do 300 Mbps, pogoj je optična vidljivost točk).

⁷¹ Navidezno zasebno omrežje, dokument opr. št. 3061-7/2016-58.

⁷² Dokument opr. št. 3061-7/2016-99.

⁷³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-98, opr. št. 3061-7/2016-92, opr. št. 3061-7/2016-86.

⁷⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-57, opr. št. 3061-7/2016-55 in opr. št. 3061-7/2016-125.

⁷⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-120.

⁷⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-119.

⁷⁷ Podatki AKOS, odgovori na vprašalnik s strani zakupnikov in s strani ponudnikov storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken.

⁷⁸ Spletna stran <http://www.telekom.si/pomoc-in-podpora/teme-pomoci/pokritost-in-dostopnost/dostopnost-opticnega-omrezja>, vpogled dne 1. 7. 2016.

prenose telefonskih klicev preko tranzitnih medomrežnih povezav in zaključevanje telefonskih klicev v omrežju operaterja, v katerega je bil telefonski klic usmerjen.

49. Agencija na podlagi pretekle prakse⁷⁹ in drugih razpoložljivih podatkov meni, da storitvi fiksne in mobilne telefonije z vidika povpraševanja in ponudbe nista zamenljivi in ju je treba obravnavati ločeno.
50. Operaterji ponujajo storitve fiksne telefonije preko dveh tehnologij. Ena je klasična fiksna telefonija PSTN (*Public Switched Telephone Network*) ali ISDN (*Integrated Services Digital Network*), ki se uporablja v klasičnem bakrenem kabelskem omrežju podjetja Telekom Slovenije d.d. Ta tehnologija je na visokem nivoju kvalitete in je zelo zanesljiva, vendar postopoma nazaduje. Druga tehnologija je VoIP telefonija (*Voice over Internet Protocol*; v nadaljevanju: IP telefonija), pri kateri se za prenos govora uporablja širokopasovno omrežje, in sicer kot xDSL dostop preko bakrenega omrežja, dostop preko kabelskega koaksialnega omrežja, dostop preko optičnega dostopovnega omrežja in preko fiksne brezžične omrežja.⁸⁰ Storitve fiksne telefonije preko te tehnologije so v zadnjih letih postale zanesljive, nivo kvalitete je sprejemljiv, so nižjega cenovnega nivoja, zaradi česar IP telefonija počasi nadomešča klasično fiksno telefonijo na trgu. Razlog za to je tudi v tem, da operaterji ponujajo IP telefonijo praviloma v cenovno ugodnih paketih storitev v kombinaciji z drugimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami, pri čemer klasična fiksna telefonija ni konvergenčna storitev. Agencija ugotavlja, da sta glede na namen uporabe, lastnosti in ceno klasična telefonija in IP telefonija, ki zajema telefonijo preko koaksialnega kabla, telefonijo preko xDSL tehnologije in telefonijo preko FTTH tehnologije, substituta in sodita na isti upoštevni storitveni trg.
51. Storitve fiksne telefonije se lahko zagotavljajo naročnikom le preko omrežij in priključkov, ki so locirani v Sloveniji. Prav tako je normativni okvir za zagotavljanje storitev fiksne telefonije enoten za celotno državo, saj lokalne skupnosti nimajo pristojnosti sprejemanja splošnih aktov, s katerimi bi posegale na navedeno področje. Zato tudi ni izpolnjen kriterij obstoja pravnih in drugih normativnih instrumentov na območjih, ožjih od območja Republike Slovenije. Skladno z navedenim geografski trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije predstavlja območje Republike Slovenije.
52. Glede na to, da koncentracija ne zbuja konkurenčno pravnih pomislekov, dokončna opredelitev proizvodnega/storitvenega in geografskega trga ni potrebna.

III.1.4 Maloprodajni trg zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta

53. Navedeni trg deluje na osnovi povezav v kabelskih (v konkretnem primeru bakrenih in optičnih) omrežjih, ki omogočajo prenos digitalnih podatkov med računalniki oziroma drugimi napravami posameznih uporabnikov z dostopom do kabelskih omrežij in internetnimi strežniki v upravljanju operaterjev internetnih storitev z vzpostavljenimi hrbeničnimi kabelskimi povezavami do mednarodnih tranzitnih povezav za prenos internetnih podatkov po celem svetu. V Sloveniji prevladujejo tri tehnologije za elektronsko opremo, ki omogoča prenos podatkov: a) DOCSIS⁸¹ je tehnologija za povezave preko koaksialnih ali hibridnih optično-koaksialnih kabelskih omrežij, b) FTTH⁸² je tehnologija, ki se uporablja v optičnih omrežjih, in c) xDSL⁸³ je tehnologija, ki se uporablja v klasičnih bakrenih kabelskih omrežjih, zgrajenih v preteklosti za javne telefonske storitve podjetja Telekom Slovenije.⁸⁴

⁷⁹ Odločba Agencije opr. št. 306-55/2013-13.

⁸⁰ Vir: AKOS, Poročilo o o razvoju trga elektronskih komunikacij za drugo četrtletje 2014, str.7.

⁸¹ *Data Over Cable Service Interface Specification*.

⁸² Optika do doma ali podjetja oziroma angl. *Fibre to the Home*.

⁸³ *Digital Subscriber Line*.

⁸⁴ Odločba Agencije opr. št. 3061-16/2015-21 z dne 20. 8. 2015.

54. Agencija na podlagi razpoložljivih podatkov ter ugotovitev iz svojih preteklih odločb⁸⁵ ugotavlja, da so širokopasovni dostopi do interneta preko koaksialnega kabla, xDSL tehnologije in FTTH tehnologije (optika) glede na namen uporabe, lastnosti, kot tudi s cenovnega vidika, z vidika povpraševanja medsebojno zamenljivi, pri čemer tudi ponudniki teh storitev izvajajo med seboj močan konkurenčni pritisk, zaradi česar navedene oblike širokopasovnega dostopa sodijo na isti upoštevni storitveni trg. Ker pa so cene pri dostopu do interneta preko mobilnega omrežja še vedno višje v primerjavi s fiksnim širokopasovnim dostopom, navedena tehnologija dostopa trenutno ni substitut dostopu z xDSL tehnologijo, dostopu preko koaksialnega kabla in dostopu preko optičnih vlaken, zaradi česar ni del istega upoštevnega storitvenega trga.
55. Ker obravnavana koncentracija tudi na trgu zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta ne zbuja pomislekov glede njene skladnosti s pravili konkurence, dokončna opredelitev upoštevnega storitvenega trga ni potrebna.
56. Storitve širokopasovnega dostopa do interneta se lahko zagotavljajo naročnikom le preko kabelskih omrežij in kabelskih priključkov, ki so locirani v Sloveniji. AKOS je v Analizi upoštevnega trga 5 (širokopasovni dostop, medoperaterski trg) ugotovil⁸⁶, da so maloprodajne cene širokopasovnega dostopa do interneta po vsej državi enake in niso odvisne od regij ali območij ponujanja storitev, zaradi česar geografska segmentacija upoštevnega trga zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta ni potrebna. Na podlagi vsega navedenega Agencija ugotavlja, da je geografska dimenzija predmetnega trga območje Republike Slovenije, kar je tudi v skladu z dosedanjo prakso Evropske komisije.

III.1.5 Veleprodajni trg dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij

57. Priglasitelj navaja, da deluje na trgu za zagotavljanje storitev mobilne telefonije. Navedeni trg deluje na osnovi brezžičnih prenosov podatkov z uporabo določenih radio frekvenc, ki jih morajo pridobiti operaterji storitev mobilne telefonije od AKOS⁸⁷. Vzporedno s pridobitvijo licenc za uporabo radio frekvenc morajo operaterji ob upoštevanju načela pokritosti zgraditi ustrezno mrežno baznih postaj na ozemlju Republike Slovenije oziroma zagotoviti določen odstotek pokrivanja prebivalstva z mobilnim signalom. V Sloveniji obstajajo tri omrežja mobilne telefonije, ki so jih zgradila naslednja podjetja: Telekom Slovenije, Si.mobil in priglasitelj. V manjši meri in po javno razvidnih podatkih ima deloma mobilno omrežje izgrajeno tudi podjetje T-2.
58. Iz prakse Evropske komisije⁸⁸ in Agencije⁸⁹ je razvidno, da je medoperaterski trg dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij veleprodajni trg, preko katerega je operaterjem brez lastnega omrežja omogočeno, da končnim uporabnikom ponujajo mobilne telekomunikacijske storitve in s tem vstopijo na maloprodajni trg. Navedena definicija trga je v skladu s priporočili Komisije o definiranju upoštevni trgov s področja elektronskih komunikacij.⁹⁰ Navedeni trg je bil v Republiki Sloveniji do leta 2012 reguliran, vendar je AKOS trg dereguliral⁹¹.

⁸⁵ Odločbe Agencije opr. št. 306-110/2008-6, 306-39/2013/14, 306-55/2013-13 in 3061-20/2014-16.

⁸⁶ AKOS: Analiza upoštevnega trga 5 »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)« s predlaganimi obveznostmi, v nadaljevanju: Analiza upoštevnega trga 5, str. 26.

⁸⁷ AKOS podeljuje licence za uporabo ustreznih delov radio frekvenčnega spektra, ki predstavlja omejeno naravno dobrino v javni lasti, s katero upravlja.

⁸⁸ Zadeva št. M.7109 Deutsche Telekom / GTS z dne 14. 4. 2014, odst. 110, zadeva št. M.6992 HUTCHISON 3G UK / TELEFONICA IRELAND z dne 28. 5. 2014, odst. 165; zadeva št. M.6497 – H3G Austria / Orange Austria z dne 12. 12. 2012, odst. 63; zadeva št. M.4947 – Vodafone / Tele2 Italy / Tele2 Spain z dne 27. 11. 2007, odst. 15; zadeva št. M.4748 – T-Mobile / Orange Netherlands z dne 20. 8. 2007, odst. 17.

⁸⁹ Odločba Agencije opr. št. 3061-20/2014-16 Telemach / Tušmobil in odločba Agencije opr. št. 3061-3/2015-117 Telekom Slovenije / Debitel.

⁹⁰ Priporočilo o upoštevni trgovih produktov in storitev in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o skupnem ureditvenem okvirju za elektronska komunikacijska omrežja in storitve.

⁹¹ Odločba AKOS-a opr. št. 38244-1/2012/3 z dne 17. 9. 2012.

59. Na veleprodajnem trgu dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij infrastrukturni operaterji - MNO⁹² prodajajo dostop do svojih mobilnih omrežij in sposobnost za izvajanje klicev iz omrežij⁹³. Infrastrukturni operaterji so operaterji z dovoljenjem za uporabo radijskih frekvenc za storitve mobilne telefonije z lastnim radijskim in jedrnim omrežjem. Obenem so ponudniki storitev mobilne telefonije⁹⁴ in predstavljajo ponudbeno stran navedenega trga. Kupci navedenih storitev so operaterji, ki sami nimajo lastnega mobilnega omrežja in na medoperaterskem trgu kupujejo storitev dostopa do mobilnega omrežja.

60. Mobilna omrežja, do katerih infrastrukturni operaterji zagotavljajo dostop in sposobnost za izvajanje klicev iz omrežij operaterjem, ki na trgu povprašujejo po dostopu do mobilnih omrežij, pokrivajo le območje Republike Slovenije, ker AKOS podeljuje licence le za teritorij Republike Slovenije. Skladno s tem Agencija ugotavlja, da upoštevni geografski veleprodajnega trga dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij obsega območje Republike Slovenije.

III.1.6 Trg storitev prenosa televizijskih in radijskih vsebin

61. Priglasitelj navaja, da je prisoten na trgu za distribucijo medijskih vsebin (ne glede na uporabljeno tehnologijo, vendar izvzemši prizemeljsko transmisijo), navedenega trga pa ni podrobneje opredelil.

62. Iz preteklih odločbe Agencije⁹⁵ izhaja, da se prenos televizijskih in radijskih vsebin poleg digitalnega prizemnega TV oddajanja (DVB-T) izvaja tudi preko koaksialnega kabla (t.i. kablenska televizija, ki je lahko glede na način prenosa signalov od KTV-centrale do uporabnika analogna ali digitalna), interneta (t.i. IP televizija, ki se dostopa preko optičnega omrežja oz. FTTH in preko xDSL tehnologije), preko satelita in preko MMDS tehnologije (Multichannel Multipoint Distribution System). Televizija na osnovi protokola IP, ki uporablja kot dostopovno omrežje tehnologiji FTTH in xDSL, je enakovredna kablenski televiziji, saj gre v tem primeru za tehnologiji, ki sta glede razpoložljive pasovne širine primerljivi s tehnologijo koaksialnih kablenskih omrežij. Agencija na podlagi razpoložljivih podatkov ugotavlja, da izvajajo ponudniki IP televizije močan konkurenčni pritisk na kablenske operaterje.

63. Kablenska televizija se prenaša preko kablenskih omrežij, ki so bila prvotno namenjena samo za distribucijo televizijskih signalov, sedaj pa so predelana oz. dopolnjena tako, da omogočajo tudi dvosmerni širokopasovni podatkovni prenos, kot sta dostop do interneta in IP telefonija. Agencija za ugotavljanje zamenljivosti kablenske televizije z internetno televizijo uporablja ugotovitve AKOS o medsebojni zamenljivosti storitve dostopa do širokopasovnega interneta preko koaksialnega kabla, preko xDSL tehnologije in preko FTTH tehnologije, kot jih je AKOS obravnaval v Analizi upoštevne trga 5 Širokopasovni dostop (medoperaterski trg). V navedeni analizi AKOS ugotavlja, da storitve širokopasovnega dostopa omogočajo tudi dostop do drugih storitev, kamor sodijo na primer IP televizija, video na zahtevo in IP telefonija, in sicer med drugim preko bakrenega dostopovnega omrežja (xDSL tehnologija), preko kablenskega koaksialnega omrežja, fiksnega brezžičnega dostopa, mobilnega brezžičnega dostopa, dostop prek zakupljenih vodov in prek optičnega dostopovnega omrežja (FTTx). AKOS je ugotovil, da so oblike širokopasovnega dostopa preko xDSL, kablenskega omrežja in preko optičnega omrežja primerljive z vidika funkcionalnosti storitev, ki jih omogočajo, kakor tudi s cenovnega vidika in na maloprodajnem nivoju s strani povpraševanja predstavljajo substitut ter so zato del istega maloprodajnega upoštevne trga.

⁹² Omrežni operater mobilne telefonije/infrastrukturni operater oz. angl. »mobile network operator« all t.i. MNO

⁹³ Angl. »call origination«.

⁹⁴ Analiza upoštevne trga 7, stran 4 in 5, dostopna na spletni strani <http://www.akos-rs.si/analize-in-odlocbe-na-reguliranih-upostevnih-trgih>.

⁹⁵ Odločbi Agencije opr. št. 306-39/2013-14 in opr.št. 306-55/2013-13.

64. Glede na navedeno Agencija ugotavlja, da so deli trga storitev prenosa televizijskih in radijskih vsebin storitve prenosa preko koaksialnega kabla – kabelska televizija, in internetna televizija, ki se prenaša preko xDSL tehnologije ali preko FTTH tehnologije. Vendar glede na to, da obravnavana koncentracija tudi ob najožji opredelitvi upoštevne storitvenega trga ne vzbuja resnega suma o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence, Agencija ni dokončno opredelila upoštevne storitvenega trga.
65. Glede na to, da v primeru presoje predmetne koncentracije s pravili konkurence ni potrebna dokončna opredelitev upoštevne proizvodnega/storitvenega trga, tudi dokončna opredelitev upoštevne geografskega trga ni potrebna, saj ne glede na to, ali bi upoštevni geografski trg opredelili ožje ali širše, ne bi bil izkazan sum glede skladnosti obravnavane koncentracije s pravili konkurence.

III.2 Presoja koncentracije

66. V skladu z 11. členom ZPOMK-1 so prepovedane koncentracije, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco na ozemlju Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja. Agencija presoja koncentracije zlasti glede na tržni položaj v koncentraciji udeleženih podjetij, njihovo možnost za financiranje, strukturo trga, izbiro, ki jo imajo na voljo dobavitelji in uporabniki, ter njihov dostop do virov ponudbe oziroma do samega trga, obstoj morebitnih pravnih ali dejanskih vstopnih ovir, gibanje ponudbe in povpraševanja na upoštevni trgih, koristi vmesnih in končnih uporabnikov ter glede na tehnični in gospodarski razvoj pod pogojem, da je v korist potrošnikom in ne ovira konkurence.

III.2.1 Horizontalni učinki

67. Horizontalne koncentracije podjetij je mogoče opredeliti kot koncentracije, v katerih udeležena podjetja poslujejo na istih upoštevni trgih. Iz Smernic o presoji horizontalnih združitvev na podlagi uredbe sveta o nadzoru koncentracij podjetij⁹⁶ je razvidno, da obstajata dva glavna načina, po katerih lahko horizontalne združitve bistveno ovirajo učinkovito konkurenco, zlasti z ustvarjanjem ali krepitvijo prevladujočega položaja: a) z odstranitvijo pomembnega konkurenčnega pritiska za eno podjetje ali več podjetij, ki bi posledično povečala tržno moč brez usklajenega ravnanja (enostranski protikonkurenčni učinki), in b) s spremembo narave konkurence tako, da je precej verjetneje, da bodo podjetja, ki prej niso usklajevala svojega ravnanja, zdaj uskladila in dvignila cene ali na drug način škodovala učinkoviti konkurenci. Z združitvijo lahko postane usklajevanje lažje, stabilnejše ali učinkovitejše za podjetja, ki so se usklajevala že pred združitvijo (koordinirani protikonkurenčni učinki ali koordinirano vzajemno delovanje)⁹⁷.
68. Horizontalne koncentracije podjetij je mogoče opredeliti kot koncentracije, v katerih udeležena podjetja poslujejo na istih upoštevni trgih. Podjetje Maxtel je prisotno le na maloprodajnem in veleprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav, na katerem je prisotno tudi podjetje Telemach, tako da prihaja do horizontalnega prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij le na teh dveh trgih.

III.2.1.1 Maloprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav

69. Podjetje Maxtel omogoča zakup optičnih povezav zahtevnejšim naročnikom, ki imajo večje potrebe po centralni kontroli svojih komunikacijskih sistemov oziroma komunikacije med poslovnimi enotami ter naročnikom iz panoge elektrokomunikacijskih storitev. Razpolaga z lastnim optičnim omrežjem neosvetljenih (dark fiber) in tehnično nevtralnimi optičnimi vlakni na območju Ljubljane in Kranja v skupni dolžini [redacted]⁹⁸, ki ga daje v zakup tako

⁹⁶ Ur. l. EU C 31/03, 2004, v nadaljevanju: Smernice o presoji horizontalnih združitvev, odst. 24.

⁹⁷ Smernice o presoji horizontalnih združitvev, odst. 22.

⁹⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-6.

ponudnikom telekomunikacijskih storitev (internet, IP-telefonija, televizija, mobilna telefonija) kot večjim poslovnim uporabnikom, ki uporabljajo lastno aktivno opremo (banke, zavarovalnice, večja podjetja, ki potrebujejo centralno kontrolo in nadstandardne potrebe po varnosti pri prenosu podatkov). Priglasitelj razpolaga z dostopovnim optičnim omrežjem, ki ga gradi predvsem pri večjih novogradnjah in za namen povezovanja večjih poslovnih uporabnikov.⁹⁹ Skupna dolžina omrežja optičnih kabljskih povezav priglasitelja zhasa [REDACTED]¹⁰⁰

70. Iz podatkov AKOS¹⁰¹ je razvidno, da število neosvetljenih optičnih vlaken na maloprodajnem trgu narašča, in sicer je bilo konec leta 2013 na tem trgu [REDACTED] neosvetljenih optičnih vlaken, [REDACTED] vlaken ob koncu leta 2014 in [REDACTED] vlaken ob koncu leta 2015. Po navedenih podatkih je imelo podjetje Telemach konec leta 2015 na maloprodajnem trgu [REDACTED] neosvetljenih optičnih vlaken v zakupu ([REDACTED] % tržni delež), podjetje Maxtel pa je imelo [REDACTED] neosvetljenih optičnih vlaken v zakupu ([REDACTED] % tržni delež). Podatki AKOS o ponudnikih neosvetljenih optičnih vlaken na maloprodajnem trgu so razvidni iz naslednje tabele.

Tabela 1: Število neosvetljenih optičnih vlaken na maloprodajnem trgu po podatkih AKOS (upoštevaje lastno in najeto omrežje, stanje ob koncu leta)

Ponudnik	Število vlaken konec leta			tržni delež po letih		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Telemach ¹⁰²	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Maxtel ¹⁰³	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Skupaj	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	100,00	100,00	100,00

Vir: AKOS.

⁹⁹ Podatek AKOS, dokument opr. št. 3061-7/2016-13, spletna stran podjetja Maxtel http://www.maxtel.si/?page_id=2636 na dan 8. 9. 2016 ter dokument opr. št. 3061-7/2016-23.

¹⁰⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-6.

¹⁰¹ Podatki AKOS-a, dokument opr. št. 3061-7/2016-9.

¹⁰² Priglasitelj je za podjetje Telemach navedel naslednje število vlaken v zakupu s strani končnih poslovnih uporabnikov: [REDACTED]

¹⁰³ [REDACTED]

¹⁰⁴ Priglasitelj je za podjetje Maxtel navedel naslednje število vlaken v zakupu s strani končnih poslovnih uporabnikov: [REDACTED]

71. Agencija ugotavlja, da podjetju Telemach po podatkih AKOS-a na maloprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav [redacted] (%), [redacted]. Na podlagi odgovorov na vprašalnike pa je Agencija ugotovila, da podjetje [redacted] nima lastnega omrežja, najvišje stroške najema neosvetljenih optičnih vlaken pa izkazuje do dobavitelja [redacted].

72. Iz podatkov priglasiatelja je razvidno, da Telemach in Maxtel [redacted] [redacted] iz odgovorov drugih ponudnikov neosvetljenih optičnih vlaken v zakup je razvidno, [redacted]

73. Podjetje Maxtel gradi nova optična omrežja, prav tako jih ponuja v zakup. Priglasiatelj je navedel, da so največji kupci podjetja Maxtel na predmetnem maloprodajnem trgu: [redacted]. Agencija je na podlagi spletne aplikacije Erar ugotovila, da je v letu 2015 podjetje Maxtel od Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport prejelo 1.116.175,85 EUR¹⁰⁶ denarnih sredstev, vendar ne za najem optičnih povezav, ampak za njihovo gradnjo oziroma nakup¹⁰⁹.

74. Z optičnimi vlakni razpolagajo in jih dajejo v zakup tudi operaterji, ki so prisotni na trgu zakupljenih vodov. Medoperaterski trg »Hrbitenični deli zakupljenih vodov« od leta 2008¹¹⁰ dalje ni več reguliran. Medoperaterski trg »Dostopovni deli zakupljenih vodov ne glede na tehnologijo, ki zagotavlja ali dodeljeno zmogljivost«, je reguliran. Na navedenem trgu je operater s pomembno tržno močjo Telekom Slovenije¹¹¹, ki mora med drugim zagotoviti dostopovne dele zakupljenih vodov in dostop do ethernetov na medoperaterskem trgu za preprodajo le-teh na maloprodajnem trgu. Zakupljeni vodi so lahko izvedeni preko različnih infrastruktur, kot so: bakreno omrežje, kabelsko omrežje, optično omrežje, brezžično omrežje, dostop preko ethernetov¹¹². Optično omrežje se uporablja za prenos podatkov s svetlobnim signalom, pri tem pa ima pred ostalimi načini prenosa podatkov veliko prednost, predvsem omogoča večjo hitrost in količino prenesenih podatkov. Razlika med zakupom optičnega voda in zakupom neosvetljenega optičnega vlakna je predvsem v tem, da se pri zakupi optičnega voda zakupi tudi oprema, ki je potrebna za prenos podatkov, pri zakupi neosvetljenega optičnega vlakna pa zakupnik razpolaga z lastno opremo oziroma so potrebne investicije v sisteme prenosa. Optična vlakna brez ustrezne terminalske opreme predstavljajo zgolj golo infrastrukturo, ki se daje v zakup, zakupljeni vodi pa vključujejo uporabo ustrezne terminalske opreme¹¹³. Pri zakupi oziroma najemu neosvetljenih optičnih vlaken gre za zakup infrastrukture, to je neosvetljenih (»dark«) optičnih vlaken, šele zakupnik oziroma končni uporabnik jih »osvetli« ter z uporabo svetlobe po optičnem vlaknu pošilja podatke. Neosvetljena optična vlakna se v telekomunikacijah lahko uporabljajo za zasebna omrežja ali za dostop do interneta oziroma kot del internetne infrastrukture.

¹⁰⁶ Nekatera podjetja navajajo, da evidence o številu neuporabljenih vlaken in o številu vlaken za lastne potrebe ne vodijo, dokument opr. št. 3061-7/2016-12.

¹⁰⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22.

¹⁰⁸ Datum nakazila 30. 9. 2015, spletna stran <http://erar.si/prejemnik/63250691/>, pri tem pa so čisti prihodki od prodaje družbe Maxtel v letu 2015 znašali 1.249.646 EUR, razvidno iz spletne strani AJPES.

¹⁰⁹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-120, opr. št. 30612-7/2016-136 in opr. št. 3061-7/2016-137.

¹¹⁰ Odločba AKOS št. 38294-1/2008-2 z dne 4. 7. 2008, dokončna dne 7. 7. 2008, spletna stran <http://www.akos-rs.si/deregulirani-upostevni-trgi/>.

¹¹¹ Odločba AKOS št. 38294-1/2008-4 z dne 24. 6. 2008, spletna stran <http://www.akos-rs.si/analize-in-odlocbe-na-reguliranih-upostevnih-trgih/>.

¹¹² AKOS: Analiza upoštevnega trga & »Dostopovni deli zakupljenih vodov ne glede na tehnologijo, ki zagotavlja zakupljeno ali dodeljeno zmogljivost (medoperaterski trg)« s predlaganimi obveznostmi, Ljubljana, 21. 4. 2008, str. 13 do 15.

¹¹³ AKOS: Analiza upoštevnega trga 14 – Hrbitenični deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg), Ljubljana, marec 2006, str. 8.

75. Iz razpoložljivih podatkov izhaja, da na širšem območju Slovenije na maloprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav deluje 11 podjetij, od tega eno podjetje nima lastnega optičnega omrežja, ampak ga najema. Največji tržni delež na predmetnem trgu imajo [redacted]¹¹⁴, [redacted] in [redacted].
76. Podjetje Telekom Slovenije¹¹⁶ na svoji spletni strani navaja, da omogoča operaterjem zakup optičnih vlaken za potrebe dostopa do končnih poslovnih uporabnikov med optičnim delilnikom Telekoma Slovenije, ki se nahaja na funkcijski lokaciji Telekoma Slovenije, kjer se zaključi optični kabel do končnega poslovnega uporabnika in omrežno priključno točko na lokaciji končnega poslovnega uporabnika.¹¹⁷ Podjetje Telekom Slovenije tudi navaja, da bo svoj tržni položaj utrjevalo s širitvijo dostopovnega optičnega omrežja in so tako¹¹⁸ v naslednjih letih predvidena obsežna vlaganja v optične dostope.¹¹⁸
77. Pri optičnih in drugih telekomunikacijskih povezavah je pomembno tudi, kje se le-te nahajajo. Glede na to, da je eno izmed podjetij v odgovoru na vprašalnik navedlo, da je podjetje Maxtel na posameznih lokacijah (tudi ključnih) edino podjetje, ki razpolaga z neosvetljenim optičnim vlaknom, da Mestna občina Ljubljana tvori ločen geografski trg ter da je na območju Mestne občine Ljubljana največja koncentracija poslovnih strank, kamor sodi skorajda celotna javna uprava in večja podjetja (banke, zavarovalnice, zdravstvene ustanove)¹¹⁹, ter da je še eno podjetje navedlo, da bi »koncentracija zmanjšala konkurenčnost«¹²⁰, saj bi podjetje Telemach imelo po izvedeni koncentraciji bistveno prednost »pri pripravi ponudb za poslovne stranke«, je Agencija pri udeležencih na predmetnem trgu in pri AKOS pridobivala podatke o omrežju neosvetljenih optičnih povezav, še posebno na območju, kjer ima podjetje Maxtel svoje omrežje. Zakupniki neosvetljenih optičnih vlaken na področju Mestne občine Ljubljana¹²¹ so pretežno navedli, da predmetna koncentracija ne bi bistveno zmanjšala ali onemogočila konkurence oziroma bi imela samo pozitivne posledice¹²², prav tako so ponudniki storitev praviloma navajali, da je v Ljubljani trenutno dovolj izbire prostih kapacitet vlaken in dovolj ponudnikov¹²³ oziroma, da predmetni trg v Sloveniji deluje konkurenčno¹²⁴. Agencija je pri AKOS pridobila podatke iz evidenc GURS¹²⁵, in sicer slike telekomunikacijskih vodov na območjih, kjer podjetje Maxtel razpolaga s svojim optičnim omrežjem (Ljubljana in Kranj) ter dolžine optičnih telekomunikacijskih vodov za podjetji Telemach in Maxtel¹²⁶. Iz navedenih podatkov je razvidno, da na območju Mestne občine Ljubljana in Mestne občine Kranj poleg tistih optičnih telekomunikacijskih povezav, ki so v lasti podjetij Telemach in Maxtel, obstajajo številni telekomunikacijski vod, ki so v lasti drugih podjetij. Iz odgovorov na vprašalnike s

¹¹⁴ Glede na podatke priglasiatelja iz dokumenta opr. št. 3061-7/2016-133 in opr. št. 3061-7/2016-150, [redacted]

[%].

¹¹⁵ Podjetje najema neosvetljena optična vlakna in jih daje v podzakup.

¹¹⁶ Telekom Slovenije razpolaga z optičnim omrežjem na območju cele Slovenije in pospešeno zamenjuje obstoječe bakreno omrežje z optičnim, spletna stran <http://www.telekom.si/pomoc-in-podpora teme-pomoci/pokritost-in-dostopnost/dostopnost-opticnega-omrezja>, na dan 9. 9. 2016.

¹¹⁷ Spletna stran <http://www.telekom.si/operaterji/zakup-storitev-in-omrezja/zakup-opticnih-vlaknen-za-potrebe-dostopa-do-koncnih-poslovnih-uporabnikov> na dan 8. 9. 2016, dokument opr. št. 3061-7/2016-141.

¹¹⁸ Letno poročilo za leto 2015, str. 24.

¹¹⁹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-119, str. 11 in 14.

¹²⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-111.

¹²¹ Dokument 3061-7/2016-100, dokument opr. št. 3061-7/2016-78 (navedba »obstajajo tudi drugi ponudniki«), dokument opr. št. 3061-7/2016-84 (navedba, da uporabljajo »neosvetljena optična vlakna samo v Ljubljani, kjer je še nekaj konkurenčnih podjetij«).

¹²² Dokument opr. št. 3061-7/2016-128, str. 4 (najeta optična vlakna so zaključena na točkah v Ljubljani, organizacija ima sklenjene okvirne sporazume s tremi ponudniki, ponudnik Telemach bi lahko konkuriral za optične povezave, za katere trenutno ne more ponuditi konkurenčne ponudbe).

¹²³ Dokument opr. št. 3061-7/2016-57, opr. št. 3061-7/2016-59, opr. št. 3061-7/2016-88, opr. št. 3061-7/2016-124, opr. št. 3061-7/2016-132 (v 12. točki navedeno: »Ocenjujemo, da konkurenca ponuja podobne storitve zakupa vlaken, kar predstavlja glavno pogajalsko moč«).

¹²⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126.

¹²⁵ Skladno s 14. členom Zakona o elektronskih komunikacijah – ZEKom-1, Ur. l. RS, št. 109/12, 110/13, 40/14-ZIN-B, 54/14 – odi. US in 81/16, mora lastnik komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture sporočiti podatke o vrstah in legi omrežij ter objektov, ki so del pripadajoče infrastrukture, neposredno organu, pristojnemu za geodetske zadeve (Geodetski upravi RS – GURS).

¹²⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-115, opr. št. 3061-7/2016-116 in opr. št. 3061-7/2016-152.

strani ponudnikov storitev, ki razpolagajo z neosvetljenimi optičnimi vlakni na območju Mestne občine Ljubljana, je razvidno še, da razpolagajo s prostimi (neuporabljenimi) optičnimi vlakni¹²⁷.

78. Na predmetnem trgu se kot uporabniki storitev pojavljajo praviloma večji poslovni uporabniki, saj morajo za prenos podatkov uporabljati svojo aktivno opremo. Uporabniki storitev se lahko odločijo za gradnjo oziroma nakup lastne optike ali pa za njen najem. Investicija v gradnjo lastne optične infrastrukture je dolgoročna, povrne pa se v razmeroma kratkem času¹²⁸. Temeljna prednost gradnje optike od točke do točke na območjih brez širokopasovnega dostopa so izjemno majhni stroški vzdrževanja in dolgoročno zagotavljanje praktično neomejenih kapacitet prenosa podatkov, saj se prenosne hitrosti nadgrajujejo le z zamenjavo aktivne opreme¹²⁹.
79. Udeleženci na predmetnem trgu so v odgovorih na vprašalnike večinoma navajali, da niso seznanjeni z dejstvom, ali se je na trgu v preteklih treh letih pojavil novi ponudnik neosvetljenih optičnih vlaken. Iz podatkov, ki jih je posredoval AKOS¹³⁰ je razvidno, da so od leta 2013 dalje na maloprodajnem predmetnem trgu trije novi ponudniki: [redacted] d.o.o.¹³¹ (od leta 2013 dalje), [redacted] (od leta 2015 dalje) in [redacted] (od leta 2015 dalje). Agencija pa je na podlagi odgovorov na vprašalnike s strani ponudnikov neosvetljenih optičnih vlaken v zakup ugotovila, da podjetje [redacted] ponuja neosvetljena optična vlakna v zakup tako na maloprodajnem kot veleprodajnem trgu¹³³.

80. Agencija ugotavlja, da [redacted]. Iz podatkov AKOS je razvidno, da število neosvetljenih optičnih vlaken na predmetnem trgu nenehno raste, na predmetni trg sta v letu 2015 vstopila dva nova ponudnika neosvetljenih optičnih vlaken v zakup, podjetje Telekom Slovenije pa za naslednja leta napoveduje obsežna vlaganja v optične dostope.

81. Na podlagi navedenega ob upoštevanju stanja na predmetnem trgu, obstoječe in potencialne konkurence, izbire, ki jo imajo zakupniki neosvetljenih optičnih vlaken, Agencija ugotavlja, da koncentracija ne predstavlja nevarnosti ustvarjanja oziroma krepitev prevladujočega položaja, ki bi pomenil zmanjšanje ali onemogočanje učinkovite konkurence.

III.2.1.1 Veleprodajni trg storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav

82. Priglasitelj navaja, da na medoperaterskem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken operaterji storitev elektronskih komunikacij svoje storitve zakupa neosvetljenih optičnih vlaken ponujajo tudi drugim operaterjem storitev elektronskih komunikacij, ki povezave neosvetljenih optičnih vlaken uporabljajo za povezovanje med različnimi sestavnimi deli svojih kabelskih ali brezžičnih omrežij, preko katerih kupcem ponujajo svoje

¹²⁷ [redacted] dokument opr. št. 3061-7/2016-9. Neuporabljenih vlaken navajata tudi [redacted]

(dokument opr. št. 3061-7/2016-9) [redacted] (dokument opr. št. 3061-7/2016-9)

¹²⁸ Spletna stran <http://www.ames.si/storitve/dostop/opticne-povezave/>, 9. 9. 2016.

¹²⁹ Delo: Gradnja optike do doma je zagotovo smiselna, 19. 3. 2012, spletna stran <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel-in-denar/gradnja-optike-do-doma-je-zagotovo-smiselna.html>.

¹³⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-9.

¹³¹ [redacted]

[redacted] dokument opr. št. 3061-7/2016-9.

¹³² Dokument opr. št. 3061-7/2016-99.

¹³³ Po podatkih AKOS ponuja neosvetljena optična vlakna v zakup le na veleprodajnem trgu v dostopnem delu omrežja, podatki AKOS v dokumentu opr. št. 3061-7/2016-9.

storitve elektronskih komunikacij oziroma jih uporabljajo za nadaljnjo preprodajo naprej drugim uporabnikom storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken.¹³⁴

83. Po podatkih AKOS¹³⁵ se dejavnosti priglasiatelja in Maxtel na veleprodajnem trgu prekrivajo le v dostopovnem delu omrežja, na hrbtničnem delu omrežja pa ne, vendar pa je iz podatkov priglasiatelja razvidno, da podjetje Telemach ponuja neosvetljena optična vlakna v zakup tudi na hrbtničnem delu omrežja¹³⁶. Priglasiatelj v zvezi s tem navaja, da AKOS kot regulator dejavnosti storitev elektronskih komunikacij evidentira sklepanje pogodb o storitvah zakupa neosvetljenih optičnih povezav na dveh različnih trgih storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav, pri tem pa storitev zakupa ločuje na maloprodajni in veleprodajni oziroma medoperaterski trg. Poleg navedenega razločevanja izvajanje navedenih storitev evidentira tudi v dveh različnih delih optičnih kablinskih omrežij, v katerih se izvajajo. Po eni strani evidentira storitve zakupa hrbtničnih neosvetljenih optičnih povezav, ki se izvajajo med posameznimi sestavnimi deli omrežij, torej na povezavah med centralnimi in področnimi vozlišči, po drugi strani pa posebej evidentira storitve zakupa dostopovnih neosvetljenih optičnih povezav, ki so namenjene ponudbi storitev zakupa med centralnimi oziroma področnimi vozlišči in priključki na končnih lokacijah do posameznih uporabnikov storitev¹³⁷.

84. Podatki AKOS o ponudnikih neosvetljenih optičnih vlaken v hrbtničnem delu omrežja po operaterjih so razvidni iz naslednje tabele.

Tabela 2: Število neosvetljenih optičnih vlaken na veleprodajnem trgu v hrbtničnem delu omrežja po podatkih AKOS (stanje ob koncu leta)¹³⁸

Lastnik optike	St. vlaken			delež		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Maxtel						
Unitel						
Skupaj				100,00	100,00	100,00

Vir: AKOS.

85. Podatki AKOS o ponudnikih neosvetljenih optičnih vlaken v dostopovnem delu omrežja po operaterjih so razvidni iz naslednje tabele.

¹³⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22, str. 5 in 6.

¹³⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-8 in 3061-7/2016-9, podatki so le za lastno (in ne najeto) omrežje.

¹³⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-1, str. 30, in dokument opr. št. 3061-7/2016-22, str. 3.

¹³⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22, str. 5.

¹³⁸ Podatki AKOS-a, dokument opr. št. 3061-7/2016-9.

¹³⁹ Odvisna družba Telekom Slovenije.

Tabela 3: Število neosvetljenih optičnih vlaken na veleprodajnem trgu v dostopnem delu omrežja po podatkih AKOS (stanje ob koncu leta)¹⁴⁰

Lastnik optike	št. vlaken			delež		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Maxtel	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Telemach	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Skupaj	[redacted]	[redacted]	[redacted]	100,00	100,00	100,00

Vir: AKOS.

86. Priglasitelj je navedel, da imata v koncentraciji udeleženi podjetji v letu 2016 na veleprodajnem trgu naslednje število neosvetljenih optičnih vlaken v zakupu: [redacted]

87. Če po podatkih AKOS upoštevamo celotno število vlaken na veleprodajnem trgu ne glede na to, ali se nahajajo v hrbteničnem ali dostopnem delu omrežja, ima največje število vlaken v letu 2015 podjetje [redacted] vseh vlaken na veleprodajnem trgu), sledi mu podjetje [redacted] (%), [redacted] (%), nato podjetje [redacted] (%). Po podatkih AKOS ima [redacted] na veleprodajnem trgu [redacted] vlaken kar glede na skupno število vlaken na veleprodaji predstavlja [redacted] %. Če pa upoštevamo podatke o številu vlaken, ki jih je posredoval priglasitelj¹⁴² za podjetji Telemach in Maxtel, to je [redacted] vlaken na veleprodajnem trgu v letu 2015 za podjetje [redacted] se tržni delež podjetja [redacted] %, obenem pa se tržni delež podjetja [redacted] %. Vendar pa je iz odgovorov na vprašalnik razvidno, da je podjetje [redacted] navedlo precej višje število vlaken, ki jih ima v zakupu s strani telekomunikacijskih operaterjev (veleprodajni trg), kot je navedeno v podatkih AKOS. Ravno tako je iz odgovorov na vprašalnik razvidno, da na veleprodajnem trgu deluje še podjetje [redacted].

88. Iz navedenega je razvidno, da se tudi na veleprodajnem trgu dejavnosti podjetij Telemach in Maxtel prekrivata, saj obe podjetji ponujata zakup neosvetljenih optičnih vlaken (>dark fiber<) telekomunikacijskim operaterjem, to je ponudnikom telefonije in dostopa do Interneta. Podjetje Telemach razpolaga z omrežjem na območju različnih krajev Slovenije,

¹⁴⁰ Podatki AKOS-a, dokument opr. št. 3061-7/2016-9.

¹⁴¹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-22.

¹⁴² Dokument opr. št. 3061-7/2016-133 In opr. št. 3061-7/2016-150. [redacted]

podjetje Maxtel pa na območju Ljubljane, Kranja in z medkrajevno povezavo Ljubljana – Kranj.

89. Na podlagi razpoložljivih podatkov Agencija ugotavlja, da s predmetno koncentracijo ne bo prišlo do odstranitve pomembnega konkurenčnega pritiska. Na veleprodajnem trgu bodo ostali številni ponudniki neosvetljenih optičnih povezav, med katerimi ima največje število teh povezav podjetje [redacted], ki razpolaga z omrežjem neosvetljenih optičnih povezav na območjih po vsej Sloveniji.

90. Eden izmed udeležencev na trgu je navedel, da bo s predmetno koncentracijo dejansko nastal duopol med podjetjema Telemach in Telekom Slovenije. V zvezi s tem Agencija navaja, da je iz podatkov, ki jih je posredovalo podjetje Telekom Slovenije¹⁴⁴ in podatkov priglasitelja¹⁴⁵, razvidno, da je omrežje podjetja [redacted], saj je podjetje navedlo, da [redacted], priglasitelj pa je navedel, da v letu [redacted]

« 146 »

91. Eden izmed udeležencev na trgu je navedel, da »je ključna komunikacijska infrastruktura za dostop do Slovenia Internet eXchange v lasti Maxtela« ter da gre za »strateško povezavo za celo Slovenijo«¹⁴⁷. Agencija je tudi to navedbo preverila in ugotovila, da najem neosvetljenih optičnih vlaken do najbližjega Arnesovega vozlišča ponujajo tudi druga podjetja. Iz spletne strani zavoda Arnes, ki upravlja slovensko stičišče omrežij Slovenian Internet eXchange – SIX, je razvidno, da je stičišče omrežij SIX namenjeno lokalni izmenjavi prometa IPv4 in IPv6 med ponudniki interneta in ponudniki vsebin (to je med ponudniki na predmetnem veleprodajnem trgu). SIX omogoča hitrejšo in optimalnejšo izmenjavo prometa med člani in lahko znatno skrajša pot, ki jo morajo podatki prepotovati od ponudnika vsebin do uporabnika. Člani SIX za dostop do SIX uporabijo lastno optiko ali pa jo zakupijo pri lastnikih optike. SIX ima dve lokaciji v Ljubljani: na Jamovi in v Tehnološkem parku.¹⁴⁸ Iz spletne strani zavoda Arnes je še razvidno, da podjetji Telekom Slovenije in T-2 ponujata najem para, neosvetljenih optičnih vlaken do najbližjega Arnesovega vozlišča¹⁴⁹.

92. Ostali ponudniki storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav so v odgovorih na vprašalnike praviloma navajali, da predmetna koncentracija »v tem trenutku ne bi povzročila posledic na trgu, ki bi jih bilo mogoče zaznati«¹⁵⁰ oziroma ne bi bistveno zmanjšala konkurence na trgu, ker je trg konkurenčen.¹⁵¹

93. Na podlagi posredovanih podatkov priglasitelja in drugih razpoložljivih podatkov Agencija lahko sklepa, da predmetna koncentracija na veleprodajnem trgu storitev zakupā neosvetljenih optičnih povezav ne bo privedla do bistvenega omejevanja učinkovite konkurence, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja združenega podjetja na tem trgu. Agencija ugotavlja, da bo združeno podjetje zgolj v manjšem obsegu okrepilo svojo tržno moč na veleprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav. Na predmetnem trgu je poleg največjega konkurenta

¹⁴⁴ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126, točka 8.a) na str. 3.

¹⁴⁵ Dokument opr. št. 3061-7/2016-133, str. 1 in 2.

¹⁴⁶ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126, točka 25.

¹⁴⁷ Dokument opr. št. 3061-7/2016-50.

¹⁴⁸ Dokument opr. št. 3061-7/2016-134 in opr. št. 3061-7/2016-153.

¹⁴⁹ <http://arnes.splet.arnes.si/storitve/dostop/opticne-povezave/>.

¹⁵⁰ Dokument opr. št. 3061-7/2016-126.

¹⁵¹ Npr. dokument opr. št. 3061-7/2016-88, opr. št. 3061-7/2016-57, opr. št. 3061-7/2016-125, opr. št. 3061-7/2016-55, opr. št. 3061-7/2016-50, opr. št. 3061-7/2016-124

podjetja [redacted] prisotnih še več konkurentov z nekoliko nižjimi tržnimi deleži, ki vršijo konkurenčni pritisk na v koncentraciji udeležena in z njimi povezana podjetja.

III.2.2 Vertikalni učinki

94. Vertikalne združitve zadevajo podjetja, ki so dejavna na različnih stopnjah oskrbne verige. Kadar se npr. proizvajalec določenega proizvoda (»podjetje na zgornjem delu oskrbne verige«) združi z enim od svojih distributerjev (»podjetja na spodnjem delu oskrbne verige«), se to imenuje vertikalna združitev.¹⁵²
95. V primerjavi s horizontalnimi združitvami je za nehorizontalne združitve na splošno manj verjetno, da bi bistveno ovirale učinkovito konkurenco. Učinkovito konkurenco ovirajo predvsem na dva načina: z neusklajenimi (izključitev) in usklajenimi učinki. Neusklajeni učinki nastanejo predvsem takrat, kadar nehorizontalne združitve povzročijo izključitev. Usklajeni učinki nastanejo, kadar združitev spremeni naravo konkurence tako, da bodo podjetja, ki prej niso usklajevala svojega ravnanja, zdaj precej bolj verjetno usklajeno oblikovala cene ali na drug način skodovala učinkoviti konkurenci.¹⁵³
96. Nehorizontalne združitve pomenijo grožnjo učinkoviti konkurenci samo v primeru, če ima združen subjekt precejšnje stopnjo tržne moči (ki ni nujno prevladujoči položaj) na najmanj enem od upoštevanih trgov. Evropska komisija verjetno ne bo izrazila pomislekov glede usklajenih ali neusklajenih nehorizentalnih združitve, če bo tržni delež novega subjekta po združitvi na vsakem od zadevnih trgov znašal manj kot 30 %¹⁵⁴.

III.2.2.1 Vertikalni učinki – neosvetljena optična vlakna in trg zagotavljanja storitev fiksne telefonije

97. Operaterji fiksno telefonijo ponujajo kot klasično fiksno telefonijo ali kot IP telefonijo. Klasično fiksno telefonijo vse bolj nadomešča IP telefonija, kar je razvidno iz trenda rasti deleža IP telefonije na račun klasične fiksne telefonije. Operaterji IP telefonijo praviloma ponujajo v cenovno ugodnih paketih v kombinaciji z drugimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami kot so širokopasovni dostop do interneta, IP televizija in mobilna telefonija. IP telefonijo je sicer možno uporabljati povsod, kjer je na voljo širokopasovni dostop, kljub temu pa se nekateri uporabniki za to ne odločajo, predvsem tisti, ki ne potrebujejo še drugih širokopasovnih storitev, kot sta na primer internet in televizija. Večina operaterjev ponuja storitev IP telefonije v cenovno ugodnih paketih storitev (dvojček, trojček ali četverček) in prav to je eden izmed najpomembnejših razlogov za spremembo razmerja med klasično in IP telefonijo.
98. Glede na število priključkov IP telefonije je podjetje [redacted] T-2 s 16,9 % tržnim deležem, Amis (9,3 %), Softnet (2,9 %), Detel Global (1,7 %), Teleing (1,7 %) in ostali (1,0 %).¹⁵⁵
99. Tudi po govornem prometu, ustvarjenem s strani uporabnikov IP telefonije, je podjetje Telekom Slovenije ohranilo vodilni tržni delež (35,4 %), sledijo mu: T-2 (19,9 %), Telemach (19,4 %), Amis (16,8 %) in ostali (8,6 %).¹⁵⁶

¹⁵² Smernice o presoji nehorizentalnih združitve na podlagi uredbe Sveta o nadzoru koncentracij podjetij, Ur. l. EU C 265/07, 2004, v nadaljevanju: Smernice o presoji nehorizentalnih združitve, odst. 4.

¹⁵³ Smernice o presoji nehorizentalnih združitve, odst. 11, 17, 18 in 19.

¹⁵⁴ Smernice o presoji nehorizentalnih združitve, odst. 23 in 25.

¹⁵⁵ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrtletje 2016, str. 14.

¹⁵⁶ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrtletje 2016, str. 15 in 16.

100. Po podatkih AKOS operaterji zagotavljajo dostop do storitve IP telefonije pretežno preko bakrenih paric ter koaksialnega in optičnega omrežja. Le nekateri alternativni operaterji gradijo svojo dostopovno infrastrukturo, vendar je pokritost s slednjo v večini primerov nezadovoljiva (predvsem na ruralnih področjih) ali pa operaterji nimajo svoje lastne infrastrukture, zato se poslužujejo reguliranih oblik dostopa. Slednji storitve fiksne telefonije ponujajo prek infrastrukture podjetja Telekom Slovenije, ki jim je dostopna na podlagi storitev reguliranih medoperaterskih trgov. Zaradi regulacije na medoperaterskih trgih (bitni tok in razvezava krajevne zanke) je bil trg fiksne telefonije tako omogočen tudi novim alternativnim operaterjem ponudnikom IP telefonije. Vsem operaterjem je omogočeno, da storitev IP telefonije ponujajo tudi na odprtih širokopasovnih omrežjih, ki so bila zgrajena z javno-zasebnimi sredstvi, namenjenimi za izgradnjo na območjih, kjer za to ni komercialnega interesa operaterjev.¹⁵⁷

101. Iz navedenega je razvidno, da je vsem operaterjem omogočeno izvajanje storitev IP telefonije. Navedene storitve se poleg dostopa preko optičnega omrežja izvajajo tudi preko drugih oblik dostopa, npr. bakrenega in kabskega omrežja. Skladno z navedenim združeno podjetje nima zmožnosti izključitve konkurentov pri surovinah, saj le-ta lahko povzročijo težave glede konkurence samo, če zadeva surovino, pomembno za proizvod na spodnjem delu oskrbne verige¹⁵⁸. Prav tako se zaradi predmetne koncentracije ne bo spremenila ponudba na trgu zagotavljanja storitev fiksne telefonije.

102. Agencija ugotavlja, da se vertikalne povezave med podjetjem Telemach in Maxtel ne bodo bistveno krepile, zaradi česar so negativni učinki predmetne vertikalne koncentracije malo verjetni. Podjetji Telemach in Maxtel ne dosegata tržnih deležev, ki bi jima omogočili vzpostavitev takšne tržne moči, ki bi lahko povzročila izključitev konkurentov na katerem izmed trgov, na katerih delujeta.

III.2.2.2 Vertikalni učinki – neosvetljena optična vlakna in trg zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta

103. Širokopasovni dostop do interneta je ena izmed najpomembnejših komunikacijskih storitev, po kateri povprašujejo končni uporabniki, saj je vir informacij, sredstvo za komuniciranje in vir zabave. Ponudniki širokopasovnega dostopa do interneta v paketih ponujajo različne brezplačne ali plačljive storitve, kot so elektronska pošta, protivirusni programi, prostor na strežniku za spletne strani, navidezna zasebna omrežja in podobno. Razširjenost širokopasovnega dostopa je tudi eden glavnih kazalcev razvitosti trga elektronskih komunikacij. V Sloveniji se storitve širokopasovnega dostopa ponujajo preko bakrenega omrežja, kabskega koaksialnega omrežja, fiksne brezžične omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.¹⁵⁹

104. AKOS izvaja primerjave tržnih deležev operaterjev na maloprodajnem trgu zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta, glede na vrsto tehnologije dostopa do interneta (xDSL in FTTH). Iz navedene primerjave je razvidno, da tržni delež podjetja [REDACTED]

[REDACTED]

preko mobilnega omrežja, vendar pa širokopasovni dostop do interneta preko mobilnega omrežja ni substitut fiksne širokopasovne dostopu (z xDSL tehnologijo, dostopu preko koaksialnega kabla in dostopu preko optičnih vlaken) in ne sodi na isti upoštevni storitveni trg.

¹⁵⁷ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrtletje 2016, str. 11, 13 in 15.

¹⁵⁸ Smernice o presoji nehorizontalnih združitvev, odst. 34.

¹⁵⁹ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrtletje 2016, str. 28.

106. Pri presojanju učinkov združitve na konkurenco Agencija primerja konkurenčne pogoje, ki bi bili posledica priglasiene združitve, s pogoji, ki bi prevladali brez združitve. V konkretnem primeru se združenemu podjetju poveča tržni delež le na veleprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken, saj podjetje Maxtel ne posluje na trgu zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta. Na nobenem od teh dveh trgov tržni delež združenega podjetja po izvedeni koncentraciji ne bo presegel 30 %, zato Agencija ne izraža pomislekov glede vertikalne povezave med navedenima trgovoma. Širokopasovni dostop do interneta je mogoč preko različnih tehnologij, pri tem zakupljena neosvetljena optika predstavlja le eno izmed možnosti. Po mnenju Agencije tudi ni verjetno, da bi združeno podjetje po izvedeni koncentraciji lahko omejilo dostop do trga potencialnim konkurentom na trgu zagotavljanja storitev širokopasovnega dostopa do interneta, saj bi s tem tvegalo izgubo na veleprodajnem trgu zagotavljanja storitev neosvetljenih optičnih povezav, saj lahko konkurenti ponujajo širokopasovni dostop preko različnih tehnologij in preko dostopa pri ostalih ponudnikih neosvetljenih optičnih povezav.

III.2.2.3 Vertikalni učinki – neosvetljena optična vlakna in veleprodajni trg dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij

106. Ponudniki storitev, ki delujejo na trgu maloprodajnih mobilnih telekomunikacijskih storitev za končne uporabnike, ki ne razpolagajo z odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc, nimajo frekvenčnega spektra in nimajo lastnega jedmega omrežja, morajo pridobiti dostop do radijskega in tudi jedmega omrežja pri infrastrukturnih operaterjih, ki s tem razpolagajo. Jedrno omrežje predstavljajo glavna vozlišča mobilnega omrežja. Med večjimi vozlišči in razvejljšči so v glavnem optične povezave (hrbtenci del omrežja), optične povezave do končnih uporabnikov pa so prispele šele v zadnjih letih (dostopovni del).¹⁶⁰ Za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev operaterji drugim operaterjem pod določenimi pogoji zagotavljajo razpoložljivost naprav in storitev, ki med drugim zajema tudi dostop do omrežnih elementov in pripadajočih naprav ter dostop do fizične infrastrukture¹⁶¹ (vključno z neosvetljenimi optičnimi vlakni).

107. Iz podatkov AKOS-a¹⁶² je razvidno, da omogočajo dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij v Republiki Sloveniji naslednja podjetja: Telekom Slovenije (dostop omogoča samemu sebi, podjetju Debitel, podjetju Izl mobil in od 8. aprila 2015 gostuje v omrežju Telekom Slovenije tudi podjetje T-2), Si.mobil (dostop omogoča samemu sebi), Telemach in v manjši meri tudi T-2. Navedena podjetja so na veleprodajnem trgu dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij v letu 2014 imela naslednje tržne deleže

108. AKOS je do leta 2012 reguliral veleprodajni trg dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanja klicev iz teh omrežij. V letu 2012 je AKOS analiziral navedeni trg in ugotovil obstoj učinkovite konkurence¹⁶³ ter trg dereguliral¹⁶⁴. Infrastrukturni operaterji so sami po sebi vedno bolj zainteresirani za omogočanje dostopa do infrastrukture, predvsem v smislu souporabe antenskih stolpov, pripadajočih prostorov, energije in povezav. Medsebojno sklepajo dogovore o recipročni menjavi navedene infrastrukture, praviloma v

¹⁶⁰ Matej Huš: Slovenska Internetna hrbtenica, revija Monitor 26. 5. 2015, dostopno na <http://www.monitor.si/clanek/slovenska-internetna-hrbtenica/166693/>.

¹⁶¹ 3. čl., 43. točka ZEKom-1.

¹⁶² AKOS: Analiza upoštevnega trga »Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg)«, preizkus treh meril z mnenjem Urada Republike Slovenije za varstvo konkurence, junij 2012, [http://www.akos-rs.si/files/Telekomunikacije/Regulacija/Arhiv analiz in odlocb/Trg 15/Analiza-trga-15-2012.pdf](http://www.akos-rs.si/files/Telekomunikacije/Regulacija/Arhiv%20analiz%20in%20odlocb/Trg%2015/Analiza-trga-15-2012.pdf) in dokument opr. št. 3061-16/2016-11.

¹⁶³ AKOS: Analiza upoštevnega trga »Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg)«, preizkus treh meril z mnenjem Urada Republike Slovenije za varstvo konkurence, junij 2012.

¹⁶⁴ Odločba AKOS št. 38244-1/2012/3 z dne 17. 9. 2012.

smislu omogočanja enakovrednega dostopa enega operaterja na določeni lokaciji za enakovreden dostop drugega operaterja na drugi lokaciji.¹⁶⁵

109. V Republiki Sloveniji trije od štirih infrastrukturnih operaterjev dejansko nudijo in v praksi izvajajo dostop do lastnega javnega mobilnega telefonskega omrežja (Telekom Slovenije, Si.mobil in Telemach). Podjetje Telemach se na veleprodajnem trgu dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij sooča z močno konkurenco podjetij Telekom Slovenije in Si.mobil in zato tudi hipotetično onemogočanje dostopa do omrežja s strani enega operaterja ne pomeni izključitve konkurentov s trga.

110. Glede na to, da se podjetji Telemach in Maxtel soočata z močno konkurenco na veleprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih povezav, Agencija meni, da združeno podjetje ne bo imelo zmožnosti izključevanja konkurentov pri surovinah, to je pri neosvetljenem optičnem vlaknu. Poleg tega mora Telekom Slovenije vsem operaterjem omogočiti razvezan dostop do optičnega delilnika, do svojih jaškov, kanalizacije in do neosvetljenih optičnih vlaken (dark fibre) za potrebe operaterjev za gradnjo njihovega lastnega omrežja in dostopa do podzanke.¹⁶⁶

111. Možnost izbire, kot eden pomembnejših dejavnikov presoje koncentracije, se za operaterje, ki povprašujejo po dostopu do mobilnih telefonskih omrežij, zaradi izvedene koncentracije ne bo zmanjšala. Prav tako se ne bo bistveno zmanjšala možnost izbire na veleprodajnem trgu storitev zakupa neosvetljenih optičnih vlaken. [redacted]

[redacted] po mnenju Agencije ni verjetno, da bi združeno podjetje po izvedeni koncentraciji lahko omejilo dostop do mobilnih telefonskih omrežij, Agencija ne izraža pomislekov glede vertikalne povezave med navedenima trgovoma.

III.2.2.4 Vertikalni učinki – neosvetljena optična vlakna in trg storitev prenosa televizijskih in radijskih vsebin

112. Prenos televizijskih in radijskih vsebin se izvaja na različne načine: preko sistema digitalnega prizemnega TV oddajanja (DVB-T, sprejem na podlagi strešne ali sobne antene), preko koaksialnega kabla, interneta (IP televizija, do katere se dostopa preko optičnega omrežja ali preko xDSL tehnologije), satelita in preko MMDS tehnologije.

113. AKOS navaja, da so konec prvega četrletja 2016 najvišji tržni delež dosegli priključki IP televizije, katerih tržni delež je znašal 49,3 % (konec prvega četrletja 2015 je navedeni tržni delež znašal 46,2 %). Tržni delež priključkov kableske televizije upada in znaša 45,4 % (konec prvega četrletja 2015 je navedeni tržni delež znašal 48 %). V istem obdobju je tržni delež satelitske televizije znašal 3,6 %, tržni delež MMDS tehnologije pa 1,7 %.

114. Konec prvega četrletja 2016 so bili po ugotovitvah AKOS tržni deleži ponudnikov IP televizije naslednji: [redacted] ostali 0,4 %. V istem obdobju so tržni deleži ponudnikov storitev kableske televizije znašali: [redacted] [redacted], ostali 12,6 % (z deležem manjšim od 1,0 %).¹⁶⁸

¹⁶⁵ AKOS: Analiza upoštevne trga »Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg)«, preizkus treh meril z mnenjem Urada Republike Slovenije za varstvo konkurence, junij 2012, str. 52.

¹⁶⁶ Veljavna odločba APEK št. 38244-1/2011/5 z dne 28. 3. 2011, <http://www.akos-rs.si/analize-in-odlocbe-na-reguliranih-upostevnih-trgih>.

¹⁶⁷ Seštetí tržni deleži za Telemach, Telemach Rotovž, Telemach Tabor, Telemach Pobrežje in Telemach Tezno.

¹⁶⁸ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrletje 2016, str. 43 do 50.

115. Iz ugotovitev AKOS je razvidno, da število priključkov IP televizije narašča in tako tudi narašča tržni delež IP televizije v primerjavi s kabelsko in satelitsko televizijo ter MMDS prenosom. AKOS še navaja, da je tudi alternativnim operaterjem, ki ponujajo IP televizijo, na podlagi veljavnih regulatornih odločb na upoštevnem trgu 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in 5 (»Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)« izdanih s strani AKOS »dana možnost ponudbe poleg širokopasovnega dostopa do interneta tudi drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Za ponujanje storitve IP televizije je za operaterje pomembna naložitev tako imenovane obveznosti »multicast«, v okviru katere jim je družba Telekom Slovenije d.d. dolžna zagotoviti tako obliko dostopa z bitnim tokom, ki jim omogoča ponujanje vseh storitev v enaki kakovosti, ki jih je prek te oblike dostopa možno zagotoviti rezidenčnim in/ali poslovnim uporabnikom in jih na maloprodajnem trgu zagotavlja tudi sama oz. jih zagotavljajo njena hčerinska ali partnerska podjetja. Na takšen način imajo končni uporabniki možnost izbire med različnimi operaterji, kar posredno vpliva na boljše kakovost in izbiro različnih vrst storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu.« Z regulatornima odločbama je AKOS družbi Telekom Slovenije d.d. naložil »obveznost omogočanja dostopa do njenega optičnega omrežja za alternativne operaterje in s tem tudi ponujanje širokopasovnih storitev (vključno z IP televizijo) preko optike na maloprodajnem trgu.«¹⁶⁹
116. Storitve prenosa televizijskih in radijskih vsebin se izvaja preko različnih tehnologij, pri tem zakupljena neosvetljena optična vlakna predstavljajo le eno izmed možnosti. Podjetje Telekom Slovenije je skladno z odločbama regulatorja AKOS dolžno ponuditi alternativnim operaterjem dostop do svojega optičnega omrežja ter ponujanje širokopasovnih storitev (vključno z IP televizijo). Glede na navedeno ni verjetno, da bi združeno podjetje po izvedeni koncentraciji lahko omejilo dostop do trga potencialnim konkurentom na trgu storitev prenosa televizijskih in radijskih vsebin, saj bi slednji imeli možnost alternativne izbire, zato bi s tem združeno podjetje tvegalo izgubo na veleprodajnem trgu zagotavljanja storitev neosvetljenih optičnih povezav, ki je ne bi nadomestila povečana prodaja na maloprodajnem trgu prenosa radijskih in televizijskih vsebin.
117. Zaradi pojasnenih razlogov Agencija meni, da udeleženca koncentracije in z njimi povezana podjetja na vertikalno povezanih trgih ne dosegajo tržnih deležev, ki bi jim omogočili ravnanje neodvisno od svojih konkurentov in kupcev, zaradi česar do zmanjšanja učinkovite konkurence ne bo prišlo.

IV. ODLOČITEV O STROŠKIH POSTOPKA

118. V skladu s prvim odstavkom 118. člena Zakona o splošnem upravnem postopku¹⁷⁰ mora organ odločiti o stroških postopka. Glede na to, da posebni stroški v postopku niso nastali, je organ odločil, kot izhaja iz druge točke izreka.

V. ZAKLJUČEK

119. Tudi slovenski regulator trga elektronskih komunikacij meni¹⁷¹, da na trgih, na katerih deluje Maxtel, obstaja konkurenčna ponudba, tako da koncentracija podjetij Telemach in Maxtel ne bo bistveno zmanjšala ali omejila učinkovito konkurenco na kateremkoli od opredeljenih upoštevnih trgih.

¹⁶⁹ AKOS: Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrtletje 2016, str. 47 in 48.

¹⁷⁰ Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 128/07, 65/08, 47/09 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/09 popr.), 8/10 in 82/13.

¹⁷¹ Dokument opr. št. 3061-7/2016-8 z dne 26. 5. 2016.

120. Na podlagi razpoložljivih podatkov Agencija ugotavlja, da koncentracija podjetij Telemach in Maxtel ne bo povzročila učinkov, ki bi lahko bistveno zmanjšali učinkovito konkurenco na kateremkoli od horizontalno povezanih trgov, ravno tako ni verjetno, da bi vertikalna povezanost trgov, na katerih so prisotna v koncentraciji udeležena in z njimi povezana podjetja, imela negativne učinke na učinkovito konkurenco na upoštevnihih trgih, zato ni izkazan resen sum o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence. Agencija zato koncentraciji, na podlagi tretjega odstavka 46. člena ZPOmK-1, ne nasprotuje in izjavlja, da je skladna s pravili konkurence.

VI. POUK O PRAVNEM SREDSTVU

Zoper to odločbo je dovoljeno vložiti tožbo pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku tridesetih dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Postopek vodila:
mag. Mirjana Rozman

M. Rozman

Andrej Matvoz
Predsednik senata

Andrej Matvoz

Vročiti:

- Telemach, širokopasovne komunikacije, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, 1000 Ljubljana, po pooblaščenca: Odvetniška družba Pantelič in partnerji o.p., d.o.o., Poljanski nasip 6, 1000 Ljubljana - osebno po ZUP.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.

Objaviti:

- Izrek odločbe se objavi na spletni strani Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence.

